

MIGRANT INTEGRATION POLICY INDEX III SUOMI

MIPEX III

WWW.MIPEX.EU

MIGRANT INTEGRATION POLICY INDEX III SUOMI

Thomas Huddleston, Jan Niessen sekä
Eadaoin Ní Chaoimh ja Emilie White

WWW.MIPEX.EU

MIPEX III -selvitys on tehty osana hanketta: *Outcomes for Policy Change*. Hanke on saanut rahoitusta European Fund for the Integration of Third-Country Nationals -rahastosta, jolla tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista.

Tämä on tiivistelmä Migrant Integration Policy Index III -julkaisun Suomen tuloksista.

Julkaisijat: British Council ja Migration Policy Group, Bryssel, helmikuu 2011.

© 2011 Migrant Integration Policy Index. British Council ja Migration Policy Group.

Migrant Integration Policy Index -selvityksen toinen laitos ilmestyi syyskuussa 2007 British Councilin ja Migration Policy Groupin kustantamana. Selvityksen pilottiversio julkaistiin vuonna 2005 nimellä "European Civic Citizenship and Inclusion Index". Sen julkaisivat British Council, Migration Policy Group ja Foreign Policy Centre.

Migrant Integration Policy Index -selvityksen sisältöä saa kopioida, ladata ja tulostaa henkilökohtaiseen käyttöön. Otteita MIPEX-selvityksen painetusta versiosta, nettisivustolta, tietokannoista ja multimediatuotteista saa käyttää omassa dokumenteissa, esityksissä, blogeissa ja opetusmateriaaleissa sekä omalla nettisivustolla, jos Migrant Integration Policy Index mainitaan lähteenä ja British Council ja Migration Policy Group tekijänoikeuden haltijoina. Julkiseen tai kaupalliseen käyttöön ja käännösoikeuksiin liittyvät pyynnöt osoitetaan osoitteeseen info@mipex.eu.

Tieteellisissä teksteissä MIPEX-selvityksen viitataan seuraavasti: Thomas Huddleston *et al*, Migrant Integration Policy Index (2011). Muuten selvitykseen voi viitata näin: MIPEX 2011.

WWW-sivusto, jolla on MIPEX-tulokset kokonaisuudessaan, online-työkalu ja tietoa MIPEX-tapahtumista Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa: www.mipex.eu

Yhteydenotot: info@mipex.eu

Julkaisussa esitetyt ajatukset ja mielipiteet ovat kirjoittajien omia. Euroopan komissio ei vastaa niistä eikä niiden perusteella tehdyistä johtopäätöksistä.

SISÄLLYSLUETTELO

MIPEX III

Kiitokset	2
Me tuemme tätä	4
Johdanto	6
Käyttäjän opas	8
Keskeiset tulokset	10
Politiikan alueet:	
Liikkuvuus työmarkkinoilla	12
Perheiden yhdistäminen	14
Koulutus	16
Poliittinen osallistuminen	18
Pitkäaikainen maassa oleskelu	20
Kansalaisuuden saaminen	22
Syrjinnän vastaiset toimet	24
Maaprofiili:	
FI Suomi	26
Liite: Luettelo käytetyistä mittareista	32

KIITOKSET

MIPEX-selvityksen koordinaatioryhmä:

Anita Cassidy, Project Assistant, British Council

Pia Ehlers, Communications Manager, British Council

Jim Hollington, MIPEX III Project Director, British Council

Thomas Huddleston, Central Research Coordinator,
Migration Policy Group

Elodie Journeau, Research Assistant, Migration Policy
Group

Eadaoin Ni Chaoimh, Research Assistant, Migration
Policy Group

Jan Niessen, MIPEX III Project Director, Migration Policy
Group

Keti Tskitishvili, Senior Project Manager, British Council

Emilie White, Communications Manager, Migration Policy
Group

Kattava yhteistyö:

MIPEX-selvityksen kolmannen laitoksen on mahdollistanut hankkeen eri osapuolten, asiantuntijoiden ja tukijoiden kattava ja pitkäjänteinen yhteistyö.

Kiitämme lämpimästi tutkimuspartnereitamme: Philippe De Bruycker, Dirk Jacobs ja Yves Pascouau, University Libre de Bruxelles; Kay Hailbronner, University of Konstanz; Judit Toth, University of Szeged; Alistair Ross, London Metropolitan University ja Isabelle Chopin, Executive Editor of the European Anti-Discrimination Law Review. Kiitokset myös Barbara Hermanille tulosten korrelaatioanalyyseistä.

Kiitämme myös sidosryhmiä ja asiantuntijoita, jotka antoivat arvokasta tietoa ja palautetta tutkimuksen kaikista osa-alueista.

Kiitämme lämpimästi myös yhteistyöverkostoamme sen aktiivisuudesta ja sitoutuneisuudesta MIPEX-hankkeeseen.

Itävalta: Beratungszentrum für Migranten und Migrantinnen (Counselling Centre for Migrants); **Belgia:** King Baudouin Foundation; **Bulgaria:** Open Society Institute – Sofia; **Kanada:** Maytree Foundation and ACS – The Association for Canadian Studies; **Kypros:** KISA – Action for Equality, Support and Anti-Racism; **Tšekki:** People in Need ja Multicultural Center Prague; **Tanska:** DRC – Danish Refugee Council; **Suomi:** Ajatuspaja e2; **Ranska:** Ranska Terre d'Asile ja Terra Nova; **Saksa:** Heinrich Böll Foundation; **Kreikka:** i-RED: Institute for Rights, Equality & Diversity and Hellenic League for Human Rights; **Unkari:** Menedék – Hungarian Association for Migrants; **Irlanti:** Immigrant Council of Irlanti; **Italia:** Fondazione ISMU; **Latvia:** Providus – Center for Public Policy; **Liettua:** Institute for Social Research; **Luxemburg:** ASTI – Association de Soutien des Travailleurs Immigrés; **Alankomaat:** FORUM – Institute for Multicultural Affairs; **Norja:** KIM- Norja's Contact Committee for Migrants and Authorities; **Puola:** IPA – Institute for Public Affairs; **Portugali:** Calouste Gulbenkian Foundation; **Romania:** Soros Foundation Romania; **Slovakia:** IVO – Institute for Public Affairs; **Espanja:** CIDOB – Barcelona Centre for International Affairs; **Ruotsi:** Swedish Red Cross; **Sveitsi:** SFM – Swiss Forum for Migration and Population Studies ja Lucerne University of Applied Sciences and Arts – Social Work; **Britannia:** Runnymede Trust ja Immigration Advisory Service; sekä **Yhdysvallat:** Immigration Policy Centre – American Immigration Council.

Kiitämme lisäksi British Councilin toimistoja seuraavissa maissa arvokkaasta yhteistyöstä ja avusta: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kanada, Kypros, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Saksa, Kreikka, Unkari, Irlanti, Italia, Latvia, Liettua, Malta, Alankomaat, Norja, Puola, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Britannia ja Yhdysvallat.

Lopuksi haluamme kiittää sydämellisesti kaikkia asiantuntijoita, vertaisarvioijia ja maaprofiilien tuottamiseen osallistuneita (ks. lista alla) tietojenantamisesta MIPEX-selvityksen käyttöön. Heidän avullaan syntyi vertailuaineisto, johon selvityksemme perustuu. Lisätietoa on www.sivuilla osoitteessa www.mipex.eu

Itävalta: Norbert Bichl, Barbara Herzog-Punzenberger, Karin König, Albert Kraler, Bernard Perchinig, Klaus Starl, Katrin Wladash; **Belgia:** Emmanuelle Bribosa, Perrine Devleeshouwer, Isabelle Doyen, Thomas Huddleston, Dirk Jacobs, Rachel Laget, Julie Ringelheim, Dirk Vanheule; **Bulgaria:** Esen Fikri, Margarita Ilieva, Marinela Radeva, Zvezda Vankova, Penka Vasileva; **Kanada:** Siddharth Bannerjee, Noel Burke, Peter Carver, Gerard Gall, Ratna Ghosh, Jack Jedwab, Herbert Marx, Jeff Poirie; **Kypros:** Lambros Baltiotis, Nicoletta Charalambidou, Corina Demetriou, Elena Markou, Nikos Trimikliniotis, Michalinos Zembylar; **Tšekki:** Jakob Hurrle, Pavla Boucková, Magda Faltova, Vera Honuskova, Pavla Hredecna, Mila Hutyrova, Petr Novotny; **Tanska:** Bente Bondebjerg, Christian Horst, Ulla Iben Jensen, Pia Justesen, Per Mouritsen, Mandana Zarrehparvar; **Viro:** Laura Kirss, Marianne Meior, Vadim Poleshchuk, Raivo Vetik; **Suomi:** Juhani Kortteinen, Jouko Lehti, Leena Lestinen, Perttu Salmenhaara, Pasi Saukkonen; **Ranska:** Sophie Latraverse, Françoise Lorcerie, Jean-Eric Malabre, Emmanuelle Néraudau, Marie Raynal, Patrick Simon, Matthieu Tardis; **Saksa:** Kay Hailbrunner, Yasemin Karakasoglu, Holger Kolb, Maria Kotsina, Matthias Mahlmann, Frauke Miera, Shannon Pfohman; **Kreikka:** Dimitris Hormoritos, Eirini Gounari, Ruby Gropes, Panayota Papoula-Tzelepi, Miltos Pavlou, Nassos Teodoridis; **Unkari:** Lilla Farkas, Akos Gocsal, András Kádár, András Kovács, Boldizsár Nagy;

Irlanti: Denise Charlton, Liam Coakley, Niall Crowley, John Handoll, Maureen Killeavy, Piaras MacEinri, Orlagh O'Farrel; **Italia:** Gian Carlo Blangiardo, Mariza Barbera, Giovanna Campani, Ennio Codini, Alessandro Maiorca, Alessandro Simoni; **Latvia:** Dace Akule, Alexei Dimitrov, Gita Feldhune, Marija Golubeva, Boris Koltchnaov; **Liettua:** Gediminas Andriukaitis, Egle Samuchovaite, Jolanta Samuolyte, Vida Beresnevičiute, Vaiva Zuzevičiute; **Luxemburg:** Francois Moysse, Serge Kollwelter, Frederic Mertz, Claudia Hartmann; **Malta:** Eugene Buttigeg, Therese C. Cachia, Tonio Ellul, Charmaine Grech, Peter Max; **Alankomaat:** Pieter Boeles, Guus Extra, Leyla Hamidi, Rikki Holtmaat, Gerrie Lodder, Urszula Kiwara; **Norja:** Anders Bakken, Ronald Craig, Halvor Frihagen, Steven Meglitsch, Kari Helene Partapuoli; **Puola:** Lukasz Bojarski, Agata Gorny, Krystyna Iglicka, Piotr Kazmierkiewicz, Witold Klaus, Dorota Misiejuk; **Portugali:** Graca Fonseca, Lucinda Fonseca, Maria João Hortas, Florbela Luis de SoYhdysvallat, Manuel Malheiros, Miguel Patricio; **Romania:** Andreea Craciun, Constantin Husti-Radule, Iustina Ionescu, Romanita Iordache, Stefan Leonescu, Smaranda Witec; **Slovakia:** Zuzana Bargerova, Olga Gyarfassova, Jana Kadlecikova, Elena Gallora Kriglerova, Marcela Maslova, Peter Varga; **Slovenia:** Meira Hot, Neza Kogovsek, Felicita Medved, Katarina Verbar-Sternad; **Espanja:** Rosa Aparicio-Gomez, Lorenzo Cachón, Alia Chahin, Mariona Illamola, Eduardo Rojo, Elena Sanchez, Ricard Zapata; **Ruotsi:** Pieter Bevelander, Nihad Bunar, Anna Dahlbom, Paul Lappalainen, Per Norberg; **Sveitsi:** Gianni D'Amato, Weibke Doering, Denise Efionayi-Mäder, Rosita Fibbi, Bülent Kaya, Bernhard Soland, Nicole Wichmann; **Britannia:** Harris Beider, Cathryn Costello, Ian Davies, Antti Keskiäari, Aileen McColgan, Audrey Osler, Kjartan Sveinsson; **Yhdysvallat:** Rebecca Smith, Michael Roffer, Lenni Benson, Melissa Lazarin, Michele Waslin, Travis Packer, Mary Giovagnoli.

ME TUEMME TÄTÄ

Yhteiskuntamme muuttuvat ja tulevat myös entistä monimuotoisemmiksi. Ihmisillä on erilaiset taustat, mutta jokainen rakentaa tulevaisuutta omassa yhteisössään ja maassaan. Jokaisella on jotain annettavaa tulevaisuuden talouteen, yhteiskuntaan ja kansalaistoimintaan.

Jokaisella yksilöllä on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia yhteiskunnassa ilman syrjintää ja muita perusoikeuksia polkevia esteitä. Nämä periaatteet ovat olennainen osa perustuslakeja ja kansainvälisiä lakeja. Nyt hallitustemme täytyy tehdä työtä sen hyväksi, että kaikkia asukkaita kohdellaan yhdenvertaisesti ja että heidän arvonsa tunnustetaan heidän taustastaan riippumatta. Maahanmuuttajille täytyy luoda selkeät reitit kansalaisuuteen ja toimenpiteisiin tavoitteiden saavuttamiseksi täytyy panostaa.

Maahanmuuttajien integraatiopolitiikan selvitys MIPEX on tarpeellinen väline, joka kertoo, kuinka hyvin lupauksemme yhdenvertaisuudesta täyttyvät. Se auttaa meitä perustamaan poliittiset toimenpiteemme tutkittuun tietoon ja eri puolilta maailmaa kerättyyn kokemukseen. MIPEX-selvitys auttaa meitä oppimaan muiden maiden edistyksestä ja arvioimaan, kuinka hyvin me itse panemme täytäntöön yhteisiä oikeusnormejamme. Odotamme jo uteliaina v. 2011 MIPEX-tuloksia, jotta voisimme työssämme arvioida, vertailla ja viime kädessä parantaa maidenme kotouttamispolitiikkojen tuloksia.

ALLEKIRJOITTAJAT

Itävalta

Sandra Frauenberger, Executive City Councillor for Integration, Women's Issues, Consumer Protection and Personnel, City of Vienna

Ingrid Nikolay-Leitner, Head of the Itävaltan Ombud for Equal Treatment

Terezija Stoisits, Member of the Itävaltan Ombudsman Board

Belgia

Edouard Delruelle, Deputy Director of the Centre for Equal Opportunities and Opposition to Racism

Marie-Claire Foblets, Professor, Catholic University of Leuven (KUL), Catholic University of Brussels (KUB) and University of Antwerp

Naima Charkaoui, Director of Minderheden Forum

Bulgaria

Assoc. Prof. Petya Kabakchieva, Ph.D., Head of Sociology Department, Faculty of Philosophy, "St. Clement of Ohrid" University of Sofia

Dr. Krassimir Kanev, Chairperson of the Bulgarian Helsinki Committee

Kanada

Maurice Basque, Director, Institut d'Etudes Acadiennes, Université de Moncton

Minelle Mahtani, Professor, University of Toronto

Naomi Alboim, School of Policy Studies, Queens University

Kypros

Eliana Nicolaou, Commission for Administration (Ombudsman)

Eleni Mavrou, Mayor of Nicosia

Tšekki

Alena Gajdusková, First Vice-Chairwoman of the Senate of the Parliament of the Kypros

Jan Svejnar, adviser to former Czech president Václav Havel, Director of the International Policy Center at the Gerald R. Ford School of Public Policy, a founder and Chairman of CERGE-EI in Prague

Vladimír Špidla, Former EU Commissioner for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities

Tanska

Tøger Seidenfaden, Chief Editor, Politiken

Knud Vilby, Chair of the Association of Social Politics

Uzma Ahmed Andresen, Spokeswoman, hennah.dk – Network for Diversity, Citizenship and Equality

Suomi

Nasima Razmyar, projektipäälikkö, Monika-Naiset liitto ry., Vuoden pakolaisnainen 2010

Anneli Jäätteenmäki, Euroopan parlamentin jäsen

Astrid Thors, Maahanmuutto- ja eurooppaministeri

Ranska

Jacqueline Costa-Lascoux, Research Director for the Centre National de la Recherche Scientifique, Centre for Political Research/Sciences Po

Patrick Lozès, Président of the Conseil Représentatif des Associations Noires

Sandrine Mazetier, MP (Socialist Party) for Paris, National Assembly

Etienne Pinte, MP (UMP) for Yvelines, National Assembly

Saksa

Annelie Buntenbach, Federal Executive Board, Confederation of German Trade Unions

Cem Özdemir, Chair of Alliance90 / The Greens, Saksa

Rita Süssmuth, former President of the German Federal Parliament

Kreikka

Ahmet Moawia, President of the Greek Forum of Migrants

Anna Triandafyllidou, Professor of the Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute, Florence & Senior Research Fellow, Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP), Athens

Vasilis Chronopoulos, Migration Policy Advisor, General Secretary of the Association of Greek-Albanian Friendship, Director of Diavotio review

Unkari

Lajos Ááry-Tamás, Commissioner for Educational Rights

Irlanti

Joanna McMinn, Chairperson of the Equality and Rights Alliance

Sr. Stan Kennedy, Founder and current Board Member of the Immigrant Council of Irlanti

Josephine Ahern, CEO of the Integration Centre

Italia

Natale Forlani, Director General, Directorate General for Immigration, Ministry of Labour and Social Policies

Raffaele Bracalenti, President, Psychoanalytic Institute for Social Research

José Galvez, Representative for Italia, SENAMI – National Secretariat for Migrants

Latvia

Nils Muižnieks, Chair of the European Commission against Racism and Intolerance, Director of the Advanced Social and Political Research Institute at the University of Latvia, former Minister of Social Integration in Latvia

Hossam Abu Meri, Lebanese-born citizen of Latvia and President of the Arabic Culture Center

Liesma Ose, Program Director, Soros Foundation-Latvia

Liettua

Virginija Aleksejūnė, Director, Centre for Equality Advancement

Aušrinė Burneikienė, the Equal Opportunities Ombudsperson

Henrikas Mickevičius, Executive Director, Human Rights Monitoring Institute

Luxemburg

Robert Weber, Chair of LCGB, Fédération des Syndicats Chrétiens Luxembourgeois

Michel Wurth, Chair of UEL, Union des Entreprises Luxembourgeoises

Jean-Claude Reding, Chair of OGBL, Confédération Syndicale Indépendante

Alankomaat

Adriana van Doijeweert, Chair of the Advisory Committee on Migration Affairs/ Vice-President District Court, The Hague

Prof. Dr. Han Entzinger, Professor of Migration and Integration Studies, Erasmus University Rotterdam

Mary Tupan, Executive Director of ECHO, Centre for Diversity Policy

Puola

Prof. Irena Rzeplinska, The Helsinki Foundation for Human Rights

Portugali

António Vitorino, former European Commissioner for Justice and Home Affairs

Rui Marques, Director of "Forum Estudante", former High Commissioner for Immigration and Intercultural Dialogue

Abdool Karim Vakili, President of the Lisbon Islamic Community

Romania

Renate Weber, Member of the European Parliament

Mbela Nzuzi, President of the Refugee Women Organisation in Romania

Cristina-Ancuta Pocora, Member of Parliament, President of the Commission for Equal Opportunities between Women and Men of the Chamber of Deputies

Slovakia

Peter Kresák, Head of National Office, UNHCR National Office

Michal Vasecka, Head of Centre for the Research of Ethnicity and Culture

Slovenia

Zdenka Čebašek-Travnik, Human Rights Ombudsman, Slovenia

Nedžad Grabus, Mufti, Islamic Community in the Republic of Slovenia

Espanja

Mr. Pedro Solbes, President of the Executive Committee FRIDE

Mr. Marcelino Oreja, President of the Institute for European Studies

Ms. Luisa Carlota Solé, Full Professor and Director of GEDIME, Autònoma University of Barcelona

Mr. Candido Méndez, General Secretary of the General Union of Workers (UGT)

Ruotsi

Anders Knappe, President of the Swedish Association of Local Authorities and Regions

Britannia

Sarah Spencer, Chair of the Equality and Diversity Forum and Deputy Director of COMPAS, Centre on Migration, Policy & Society

Aditya Chakraborty, Economics leader writer for the Guardian

Lord Dholakia, Member of the House of Lords

Lord Hylton, Member of the House of Lords

Yasmin Alibhai Brown, Journalist

JOHDANTO

Mikä MIPEX on?

Maahanmuuttajia koskevaa integraatiopolitiikkaa selvittävä MIPEX on sekä käsikirja että interaktiivinen sähköinen työkalu, joka auttaa arvioimaan, vertailemaan ja parantamaan kotouttamispolitiikkaa. MIPEX arvioi 31 Euroopan ja Pohjois-Amerikan maan kotouttamispolitiikkaa 148 mittarin avulla. Näitä mittareita käyttämällä MIPEX luo moniulotteisen kuvan maahanmuuttajien mahdollisuuksista osallistua yhteiskunnan toimintaan ja arvioi hallitusten sitoutuneisuutta kotouttamistoiimiin. Integraatiopolitiikkaa ja sen täytäntöönpanoa mittaamalla MIPEX kertoo, taataanko kaikille asukkailla yhdenvertaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet.

www.mipex.eu/about

Mitä uutta on MIPEXin kolmannessa laitoksessa?

MIPEX-selvityksen kolmannessa laitoksessa on mukana useampia maita sekä niiden poliittisia linjauksia kuin edellisessä laitoksessa. Uusi pidemmän aikavälin analyysi myös tunnistaa integraatiopolitiikan muuttuvat trendit. Bulgaria, Romania ja Yhdysvallat ovat nyt mukana 25 EU-maan, Norjan ja Kanadan lisäksi, joita tutkittiin v. 2007. Mukaan on otettu lisäksi uusi analyysialue, maahanmuuttajaoppilaiden koulutus. Tämä tuo selvitykseen 27 uutta mittaria niiden lisäksi, joiden avulla on tarkasteltu kuutta muuta aluetta. Nämä alueet ovat liikkuvuus työmarkkinoilla, perheiden yhdistäminen, poliittinen osallistuminen, pitkäaikainen maassa oleskelu, kansalaisuuden saaminen ja syrjinnän vastaiset toimet. Mittareita on muutenkin päivitetty, ja työkalupakissa on nyt mm. 40 uutta mittaria. Niistä 12 kattaa työmarkkina-alueen laajemmalti, kun taas toiset auttavat arvioimaan, miten poliittiset linjaukset todellisuudessa edistävät osallistumista yhteiskunnan toimintaan (esim. neuvoa-antavat elimet, kieli/kotouttamistestit).

Mitä MIPEX tekee?

MIPEX-selvitys edistää läpinäkyvyyttä lisäämällä yleistä tietämystä kansallisen tason politiikasta, tapahtuneista muutoksista ja kansainvälisistä trendeistä. Se tekee niistä myös entistä näkyvämpiä. Hanke rohkaisee keskusteluun hallituksen tavoitteista, edistyksestä ja tuloksista. Se myös kannustaa integraatiokysymysten parissa työskenteleviä keräämään lisätietoa siitä, miten lakisääteiset kotouttamistoimet voivat tukea sosiaalista integraatiota käytännössä.

MIPEX selvittää, missä määrin kaikilla asukkailla on lain mukaan yhdenvertaiset oikeudet ja velvollisuudet. Entä saavatko kaikki sellaista tukea, joka vastaa heidän erityistarpeitaan? Näiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta syntyvät yhdenvertaiset mahdollisuudet. MIPEX vastaa toimeenpanomekanismeihin liittyviin kysymyksiin, joita ovat esim. seuraamukset, yhdenvertaisuusselinten olemassaolo ja tehtäväkenttä, kansalaisjärjestöt sekä vuoropuhelu eri eturyhmien ja sosiaalisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Jos tällaisia mekanismeja ei vielä ole, kotouttamistoiijat voivat vaatia niiden luomista. Ja jos niitä jo on, toimijat voivat käyttää (tai oppia käyttämään) niitä tehokkaasti.

Kuka MIPEXin tuottaa?

MIPEX-hanketta johtavat British Council ja Migration Policy Group. Siihen osallistuu 37 kansallisen tason organisaatiota, ajatushautomoista, kansalaisjärjestöistä, säätiöistä, yliopistoista, tutkimuslaitoksista ja yhdenvertaisuuselimistä. Ne tekevät yhteistyötä British Councilin paikallistoimistojen kanssa yhteensä 31:ssä maassa Euroopassa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa.

Tutkimuksen on suunnitellut, koordinoanut ja teettänyt Migration Policy Group yhteistyössä tutkimuskumppanien kanssa. Migration Policy Group on myös kirjoittanut julkaisun, mukaan lukien tulokset ja maaprofiilit. Kansalliset kumppanit ja British Councilin paikallistoimistot järjestävät v. 2011 sarjan tapahtumia keskustelun käynnistämiseksi eri puolilla Eurooppaa ja Pohjois-Amerikkaa.

Tässä julkaisussa esitellään selvityksen tulokset pääpiirteissään. Suomen, Ranskan, Saksan, Italian, Alankomaiden, Puolan, Portugalin, Romanian ja Espanjan MIPEX-tulokset julkaistaan lisäksi maiden pääkielellä. Tulokset ovat kokonaisuudessaan esillä osoitteessa www.mipex.eu, josta myös löytyy sähköinen interaktiivinen työkalu.

MIPEX III -selvitys on tehty osana hanketta "Outcomes for Policy Change". Hanke on saanut rahoitusta European Fund for the Integration of Third-Country Nationals -rahastosta.

www.mipex.eu/partners

Mitkä ovat MIPEXin käyttämät maksimistandardit?

MIPEX määrittää korkeimman eurooppalaisen tai kansainvälisen tavoitetason, joka tähtää kaikille yhdenvertaisten oikeuksien, velvollisuuksien ja mahdollisuuksien luomiseen kaikilla keskeisillä politiikan alueilla. Nämä seitsemän aluetta ovat liikkuvuus työmarkkinoilla, perheiden yhdistäminen, koulutus, poliittinen osallistuminen, pitkäaikainen maassa oleskelu, kansalaisuuden saaminen ja syrjinnän vastaiset toimet. Euroopan Unionin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden työohjelma vuosiksi 2010–2014 vahvisti jälleen kerran: "Eurooppalaisen integraatioyhteistyön keskeisenä tavoitteena ovat kaikille vertailukelpoiset oikeudet, vastuut ja mahdollisuudet." Maksimistandardit ovat peräisin Euroopan neuvoston sopimuksista tai Euroopan unionin direktiiveistä. Siinä tapauksessa, että on sovittu vain minimistandardeista, olemme käyttäneet Euroopan laajuisia menettelytapasuosituksia.

Miten MIPEX päättää annettavat pistemäärät?

MIPEX-selvityksessä on 148 integraatiopolitiikkaa kuvaavaa mittaria, joilla verrataan tämänhetkisiä lakeja ja politiikkaa maksimistandardeihin. Olemme kuulleet huippututkijoita ja -instituutioita, jotka käyttävät ja tekevät vertailevaa tutkimusta omilla asiantuntemYhdysvallatluellaan. Jokaista menettelytapaa tai säädöstä mitataan kysymyksillä, jotka liittyvät säädöksen osatekijöihin joillain seitsemästä säädöksen alueesta. Jokaisessa vastauksessa on 3 vaihtoehtoa. Korkeimman pistemäärän, 3 pistettä, saa, kun säädös vastaa yhdenvertaisen kohtelun korkeinta tavoitetasoa. Pistemääräksi tulee 2, kun säädöksellä selvästi pyritään maksimistandardeihin, ja pisteitä annetaan 1, kun säädös on kauimpana korkeimmasta tavoitetasosta. Pistemäärät 1 tai 2 annetaan myös silloin, kun EU-direktiivien tai kansallisen käytännön tavallista rajoittavammista lausekkeista on muotoiltu uusia. Jos jollain maalla ei ole tietyn mittarin kohdalla minkäänlaisia säädöksiä tai menettelytapoja, pistemäärä on lähtökohtaisesti 1.

Jokaisella seitsemällä säädösalueella mittareista saaduista pisteistä lasketaan keskiarvo. Kun samaa säädöstä tutkitaan neljällä eri ulottuvuudella, pisteiden keskiarvo on yksi neljästä ulottuvuuspistemäärästä. Neljän ulottuvuuspistemäärän keskiarvo on kunkin maan ja kunkin 7 säädösalueen pistemäärä. Kun näistä lasketaan keskiarvo, saadaan kunkin maan kokonaispisteet. Jotta maat voitaisiin asettaa järjestykseen ja niitä voitaisiin vertailla, alkuperäinen asteikko 1–3 on muutettu asteikoksi 0–100 eri ulottuvuuksien ja säädösten osalta. Tällöin 100 % on korkein mahdollinen tulos.

Kuka on koonnut aineiston?

Toisin kuin asiantuntijankemeyksiin perustuvissa indekseissä, MIPEX-selvitys perustuu julkisiin lakeihin, säädöksiin, menettelytapoihin ja tutkimukseen. Riippumattomat tutkijat ja maahanmuutto-oikeuden asiantuntijat, koulutusmaailman edustajat ja syrjinnän vastaisiin kysymyksiin paneutuneet asiantuntijat antoivat jokaiselle mittarille pistemäärän sen mukaan, mitä kunkin maan julkisissa asiakirjoissa kerrottiin toukokuussa 2010. Lisäksi uusille mittareille annettiin pisteet maaliskuun 2007 tilanteen mukaan kaikkien muiden paitsi koulutuksen osalta (uusi säädösalue). Toinen asiantuntija kävi vertaisarvioijana läpi kaikki pisteet, jotka käsiteltiin nimettöminä. Migration Policy Group tarkisti ja oikaisi mahdolliset ristiriitaisuudet ja varmisti täytettyjen kyselylomakkeiden yhtenäisyyden eri tekijöiden ja maiden osalta eri aikoina. Lopuksi vielä kansalliset asiantuntijat antoivat palautetta politiikan muutoksista ja niiden taustasyistä.

Kuinka politiikka vaikuttaa kotouttamiseen?

MIPEX osoittaa, kuinka maat voivat toimia paremmin luotuaan sellaisen oikeudellisen ympäristön, jossa maahanmuuttajat voivat antaa panoksensa yleiseen hyvinvointiin, jossa heillä on yhdenvertainen pääsy työelämään ja koulutukseen, jossa he elävät turvassa perheineen, tulevat aktiivisiksi kansalaisiksi ja jossa heitä suojellaan syrjinnältä.

Koska poliittiset säädökset ja menettelytavat ovat yksi integraatioon vaikuttavista tekijöistä, MIPEX-selvitystä voidaan käyttää lähtökohtana arvioitaessa, miten poliittiset muutokset voivat edistää integraatiota käytännössä. Tätä tietoa haetaan virallisista tilastoista, taloYhdysvallatrvioista, hanke- ja tieteellisistä arvioinneista sekä hallituksen raporteista. Näyttö tulee puolestaan kansalaisjärjestöiltä, oikeusistuimista ja maahanmuuttajilta itseltään. Lisätutkimuksissa pitäisi selvittää, toimiiko tietty politiikka käytännössä ja lisäksi pitäisi vastata siihen, miten muutokset integraatiopolitiikassa:

1. perustuvat tietoon ja kansainvälisiin standardeihin
2. rahoitetaan ja toteutetaan
3. arvioidaan niiden ihmisten osalta, joita niiden on määrä hyödyttää
4. analysoidaan laajemman yhteiskuntavaikutuksen perusteella
5. johtavat uuteen tietoon perustuviin parannuksiin.

KÄYTTÄJÄN OPAS

Integraatioasioissa voi olla vaikea löytää ajantasaista, kattavaa tutkimusaineistoa ja -analyysia, joiden perusteella luoda säädöksiä ja menettelytapoja, tehdä muutosehdotuksia ja kehittää hankkeita yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Tieto saattaa olla hataraa ja vanhentunutta ja tilastot yksittäisiä. Tällainen tieto on liian irrallaan arkipäivän elämästä, jotta se voisi auttaa parannusten kehittämisessä.

MIPEX pyrkii korjaamaan tämän epäkohdan tarjoamalla kokonaisvaltaisen työvälineen integraatiopolitiikan arvioimiseen, vertailemiseen ja parantamiseen. Selvityksessä on mukana 31 maata, mikä antaa näkemyksen kotouttamistoimenpiteistä hyvin erilaisissa ympäristöissä. Pohjois-Amerikkaa pidettiin pitkään maahanmuuton mantereena, kun taas Eurooppa oli pitkälti se manner, josta muutettiin muualle. Jotkut Euroopan maat ovat yhä maastamuuton aluetta (kuten monet Keski-Euroopan ja Baltian maat). Nyttemmin monet Euroopan maat ovat jo vakiintuneita maahanmuuttomaita (Pohjoismaat, Länsi-Eurooppa, suuret eteläisen Euroopan maat), joihin tulee vuosittain paljon ihmisiä, usein enemmän kuin niistä lähtee muualle. Toisissa maissa maahanmuutto on hyvin tuore ilmiö (kuten eteläisessä Euroopassa, Tšekissä, Suomessa ja Irlannissa), ja monet maat houkuttavat siirtotyövoimaa. Lisätietoa näistä termeistä englanniksi löytyy osoitteesta www.mipex.eu.

MIPEX-työkalu auttaa sinua pureutumaan niihin moniin tekijöihin, jotka vaikuttavat maahanmuuttajien yhteiskunnalliseen integraatioon. Sen avulla voit myös hyödyntää selvityksen tuloksia kokonaisuudessaan ja analysoida sekä arvioida integraatiopolitiikan menneitä ja tulevia muutoksia.

Kansalliset päättäjät

MIPEX-työkalu tarjoaa päättäjille tehokkaan käsikirjan, jonka avulla voi arvioida politiikan muutosten vaikutuksia ja saada yleiskuvan oman maan vahvuuksista ja heikkouksista. Tämä auttaa päättäjiä näkemään heidän omien linjaustensa ja politiikan muutosten vaikutukset. MIPEX korostaa kiitettävää politiikkaa ja alueita, joissa on mahdollisesti parantamisen varaa. Päättäjät voivat vertailla näitä vahvuuksia ja heikkouksia omalla maantieteellisellä alueellaan, Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa tai vertailla kaikkia maita kerralla. MIPEX voi antaa uusia ajatuksia integraatiopolitiikasta, ja sen avulla voi oppia lisää politiikan tavoitteista, toteuttamisesta ja tuloksista. Lisäksi selvitystä voi käyttää arvioitaessa tulevien muutosten vaikutuksia ja analysoitaessa aiemmin harjoitettua politiikkaa. Päättäjät voivat myös kerätä ja jakaa tietoa aiemman politiikan rahoituksesta, toteutuksesta ja arvioimisesta tulevan politiikan pohjaksi.

www.mipex.eu/government

Oikeuksien ajaminen

Oikeuksien ajamiseen keskittyvät etujärjestöt ja maahanmuuttajat voivat verrata omia käytäntöjään ja kokemuseräisiä suosituksiaan MIPEX-selvityksen tuloksiin. Tällainen arviointityökalu voi tuoda työhön kansainvälistä tietoa ja standardeja. MIPEX seuraa politiikan muutoksia, mutta sitä voi käyttää myös ennakoivasti parantamaan asioiden täytäntöönpanoa ja integraatiota edistävien muutosten ajamisessa. MIPEX auttaa näkemään, miten menettelytapoja voi parantaa eri alueilla ja miten tämänhetkistä politiikkaa voi toteuttaa paremmin vertaamalla menettelytapoja korkeimmat pisteet saaneiden maiden linjauksiin ja maksimistandardeihin.

www.mipex.eu/advocacy

Globaalit toimijat

Maailmanlaajuiset toimijat voivat käyttää MIPEXiä vertailutyökaluna arvioidakseen kansainvälisten ja eurooppalaisten standardien vaikutusta. Tällainen standardi voi olla velvoittava laki tai kansalliseen lakiin ja politiikkaan liittyvä vapaaehtoinen sopimus tai suositus. MIPEX kertoo myös, miten kansalliset hallitukset ovat sitoutuneet niiden toteuttamiseen, kuka ei yllä tavoitetasoon ja kuka ylittää sen, ovatko standardit ohjanneet muutosta ja parannuksia ja tarvitaanko toteuttamistoimenpiteiden kehittämisessä apua. Niissä tapauksissa, joissa standardeja ei ole, voidaan yhteisiä vahvuuksia ja heikkouksia tarkastelemalla havaita, onko tässä tulevan yhteistyön paikka.

www.mipex.eu/global-actors

Tutkimus

MIPEX-hanke pyrkii tekemään integraatiopolitiikan aineistosta sekä näkyvää että avaamaan sen suuren yleisön käyttöön. Tutkijat ovatkin sisällyttämässä aineistoa osaksi omaa tutkimustaan, minkä ansiosta MIPEX on alusta laajemmalle vertailevalle tiedolle integraatiosta. Se luokittelee systemaattisesti 7 asiantuntija-aluetta tällä hetkellä 31 maassa. Sen arviointikehys muuntaa politiikan numeroiksi, ja MIPEX käyttää kansallisia asiantuntijoita kertomaan lainkäytön ja politiikan faktoista. Pistemäärät ja asteikot johtavat selviin ja johdonmukaisiin tulkitointiin, jotka perustuvat yhdenvertaisen kohtelun standardeihin. Täydelliset tulokset ja asiantuntijakommentit voi imuroida verkosta, ja interaktiivista online-työkalua voi käyttää maiden vertailemiseen. Tietokantaa voi kokonaisuudessaan käyttää erityiskysymysten perusteelliseen kvantitatiiviseen ja kvalitatiiviseen tutkimukseen, maiden väliseen vertailuun ja sen arvioimiseen, miten eri tekijät vaikuttavat politiikkaan/ menettelytapoihin ja miksi maat eroavat toisistaan. Kun oikeudellinen ja yhteiskunnallinen integraatio yhdistetään, voidaan monimuuttuja-analyysillä verrata kotouttamispolitiikkaa rahoitukseen, julkisen mielipiteen ja maahanmuuttajanäkemyksen aineistoon, virallisten arvioiden tuloksiin ja kotouttamistilastojen muutoksiin.

www.mipex.eu/research

Tiedotusvälineet

Sekä kansainväliset että kansalliset tiedotusvälineet voivat käyttää MIPEXiä luotettavana ja nopeana käsikirjana. Selvitys antaa perusteellista tietoa niistä alueista, joissa on onnistuttu tarjoamaan maahanmuuttajille yhdenvertaiset oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet ja niistä kysymyksistä, joissa on menestytty heikommin. Käyttäjät voivat verrata naapuri- ja muita maita ja saada käsityksen muutoksista ja siitä, mitä kotouttamisen edistämiseksi voisi tehdä. Koska MIPEXiä päivitetään jatkuvasti, käyttäjillä on mahdollisuus saada säännöllisesti asianmukaista tietoa ja pysyä ajan tasalla oman maan integraatiokysymyksistä ja niiden vaikutuksista yhteiskunnassa. MIPEX kertoo myös, miksi käyttäjän oma maa sai matalat tai korkeat pisteet tietyissä kysymyksissä. Lisäksi tuloksia voi käyttää täydentämään maahanmuuttajista ja heidän kokemuksistaan tehtyjen juttujen inhimillistä näkökulmaa.

www.mipex.eu/press

KESKEISET TULOKSET

WWW.MIPEX.EU/KEY-FINDINGS

Vahvuudet ja heikkoudet

MIPEX-selvityksen maiden, 31 Euroopan ja Pohjois-Amerikan valtioiden integraatiopolitiikat yltävät keskimäärin vain puoleenväliin korkeimmasta tavoitetasosta. Maiden saama noin 50 %:n tulos paljastaa, että niiden integraatiopolitiikka luo kaiken kaikkiaan yhtä paljon esteitä kuin mahdollisuuksia maahanmuuttajien tielle päästä yhteiskunnan tasavertaisiksi jäseniksi. Siirtotyöläisillä, yhdistetyillä perheillä ja maassa pitkäaikaisesti oleskelevilla on perusturva ja -oikeudet sekä suoja syrjintää vastaan. Kolme suurinta estettä liittyy maassa jo pidempään asuneiden ulkomaalaisten kansalaisuuden saamiseen tai poliittiseen toimintaan osallistumiseen sekä lasten – taustasta huolimatta – yhteisiin oppimiskokemuksiin koulussa.

Maiden sijoitukset

Kymmenen kärkimaan joukossa ovat Benelux-maat (BE, NL), Pohjois-Amerikassa Kanada (CA) ja Yhdysvallat (US), Pohjoismaissa Suomi (FI), Norja (NO), Ruotsi (SE) ja eteläisessä Euroopassa Italia (IT), Portugal (PT), Espanja (ES). Näiden maiden integraatiopolitiikat edistävät integraatio jonkin verran. Ruotsi (SE), joka on yhä maiden kirjossa huolimatta pienistä muutoksista perheiden yhdistämisen osalta, on parantamassa yhdenvertaisten oikeuksien ja velvollisuuksien täytäntöönpanoa ja tuloksia. Portugal (PT), joka kavensi Ruotsin johtoa, muokkasi EU-standardeja turvaamaan entistä paremmin maahanmuuttajien asemaa (katso myös BE, ES). Uusien ja vanhojen maahanmuuttomaiden hyvin kehittynyt integraatiopolitiikka osoittaa, että tärkeää ei ole vain perinne ja kokemus vaan myös poliittinen tahto. Itävalta (AT), Sveitsi (CH), Keski-Eurooppa ja Baltian maat ovat yhä jäljessä muista.

Muutokset

Integraatiopolitiikka muuttuu asteittain, mutta muutoksella saattaa olla hyvinkin suuri vaikutus ihmisten elämään. Useimmat maat nousivat vain yhden kokonaispisteen verran MIPEXin 100 pisteen asteikolla. Vaikka taloudellisen kriisin vaikutukset maahanmuuttopolitiikkaan ovat yksittäisiä, voivat menoleikkaukset heikentää muutosten toteuttamista ja vaikuttaa siten maahanmuuttajiin. Suurten uudistusten takia integraatiomahdollisuudet paranivat hieman Kreikassa (GR, +10) ja Luxemburgissa (LU, +8) ja heikkenivät Britanniassa (UK, -10). Kun verrataan kuutta MIPEX-alueita vuosien 2007 ja 2010 aineiston valossa, huomataan, että 6 maata lähestyy tilannetta, joka on puolessavälissä korkeimmasta tavoitetasosta, kun taas 10 valtiota on jo saavuttanut sen ja jatkaa matkaansa edelleen. Maat, jotka ovat viime aikoina olleet epävakaita (+0), eivät ryhtyneet mihinkään tai ainakaan ristiriitaisiin toimenpiteisiin. Uudet olosuhteet aiheuttivat jonkin verran takapakkia neljässä johtavassa maassa.

Trendejä

MIPEX-selvitys osoittaa vahvan positiivisen tilastollisen

korrelaation eri aihealueiden välillä. Useimmat maat, jotka harjoittavat onnistunutta (tai vähemmän onnistunutta) politiikkaa jollakin integraation alueella, menestyvät hyvin (tai huonosti) myös muilla alueilla.

Liikkuvuus työmarkkinoilla ja perheiden yhdistäminen:

Maahanmuuttajaperheet yhdistyvät ja osallistuvat paremmin niissä maissa, jotka auttavat kaikkia tulokkaita löytämään sopivan työpaikan. Parhaiten toimitaan uusissa ja vanhoissa maahanmuuttomaissa, joissa kannustetaan työperäiseen muuttoon.

Liikkuvuus työmarkkinoilla ja koulutus:

Maissa, joissa aikuiset maahanmuuttajat voivat kehittää työuriaan, taitojaan ja pätevyyttään, on todennäköisempää, että lasten erityistarpeet ja mahdollisuudet tulevat näkyviin ja otetaan huomioon.

Kansalaisuuden saaminen, poliittinen osallistuminen

ja syrjinnän vastaiset toimet: Maahanmuuttajia kannustetaan osallistumaan politiikkaan ulkomaalaisina juuri niissä maissa, jotka kannustavat heitä hankkimaan maan kansalaisuuden. Maissa, joissa päättäjät ovat suoraan tilivelvollisia kansalaisille, maahanmuuttajan on usein vaikeampi saada kansalaisuutta. Maat, jotka edistävät kansalaisoikeuksien antamista, usein suojelevat kaikkia asukkaitaan syrjinnän eri muodoilta, myös kansallisuuteen perustuvalla syrjinnällä.

Perheiden yhdistäminen ja pitkäaikainen maassa

oleskelu: Yleisesti ottaen maat myöntävät vakaat ja yhdenvertaiset oikeudet perheille ja pitkäaikaisesti maassa oleskeleville.

Oleskelun edellytykset:

Maahanmuuttajien kansalaishakemuksiin on liittynyt tiukkoja reunaehtoja. Yhä useammin käy niin, että yhtä tiukkoja ehtoja asetetaan nykyisin myös niille maahanmuuttajille, jotka hakevat pitkäaikaista oleskelulupaa ja haluavat yhdistää perheensä.

Tiedon käyttäminen politiikan kehittämiseksi

Vain harvat maat muuttavat integraatiopolitiikkaa kylmiin faktoihin nojautuen. Maahanmuuttajien lukumäärään ja testituloksiin keskittyminen kertoo hyvin vähän yhteiskunnallisen integroitumisen tasosta. Jotkut hallitukset seuraavat integraatiotrendeihin liittyviä tilastoja, mutta vain harvat arvioivat politiikan vaikutusta trendeihin. Tietoa käytetään lähinnä maahanmuuttajien työelämään ja koulutukseen kuuluvissa kysymyksissä. Samalla kun puolueet äänten toivossa politisoivat integraation, myös integraatiopolitiikan menestystä mitataan entistä enemmän vaalituloksen ja yleisen mielipiteen muodossa. On integraatio sitten etusijalla tai ei, kansainvälinen oikeus ja muiden maiden esimerkit antavat usein oikeutuksen kansallisen tason muutoksille. Euroopassa kansalliset käytänteet ovat yhteneväisempiä ja integraatiolle suotuisampia niillä alueilla, joilla on voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä (perheiden yhdistäminen, pitkäaikainen maassa oleskelu ja syrjinnän vastaiset toimet).

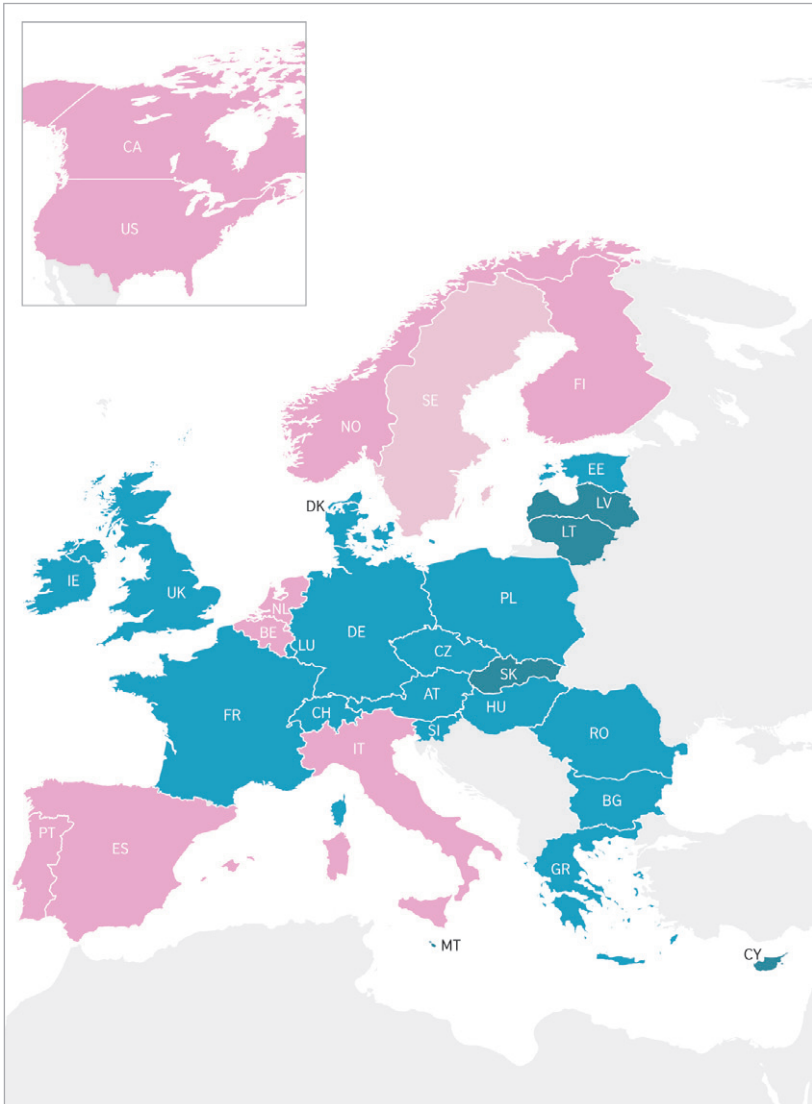
0	Kriittisesti epäsuotuisa
1–20	Epäsuotuisa
21–40	Jossain määrin epäsuotuisa
41–59	Puoliksi suotuisa
60–79	Osittain suotuisa
80–100	Suotuisa

KESKEISET TULOKSET

Sijointus Maa	Muutos sitten MIPEX III*	II**
1 SE – Ruotsi	83 ▼ (-1)	
2 PT – Portugali	79 ▲ (+5)	
3 CA – Kanada	72 ▲ (+1)	
4 FI – Suomi	69 ■ (0)	
5 NL – Alankomaat	68 ■ (0)	
6 BE – Belgia	67 ▲ (+4)	
7 NO – Norja	66 ▼ (-1)	
8 ES – Espanja	63 ▲ (+3)	
9 US – Yhdysvallat	62 ■	
10 IT – Italia	60 ▼ (-1)	
11 LU – Luxemburg	59 ▲ (+8)	
12 DE – Saksa	57 ▲ (+1)	
UK – Britannia	57 ▼ (-10)	
14 DK – Tanska	53 ▲ (+2)	
EU:n keskiarvo		52 ■
15 FR – Ranska	51 ■ (0)	
16 GR – Kreikka	49 ▲ (+10)	
IE – Irlanti	49 ▲ (+1)	
18 SI – Slovenia	48 ■ (0)	
19 CZ – Tšekki	46 ▲ (+4)	
EE – Viro	46 ▲ (+2)	
21 HU – Unkari	45 ▲ (+3)	
RO – Romania	45 ■	
23 CH – Sveitsi	43 ■ (0)	
24 AT – Itävalta	42 ▲ (+3)	
PL – Puola	42 ▲ (+1)	
26 BG – Bulgaria	41 ■	
27 LT – Liettua	40 ▲ (+1)	
28 MT – Malta	37 ■ (0)	
29 SK – Slovakia	36 ■ (0)	
30 CY – Kypros	35 ■ (0)	
31 LV – Latvia	31 ▲ (+3)	

* Kokonaispisteet sisältävät koulutuksen ja kuusi muuta politiikan aluetta.

** Ei sisällä koulutusta. Tämä peilaa kuuden muun politiikan alueen muutoksia sekä MIPEX II että MIPEX III osalta.

LIKKUVUUS TYÖMARKKINOILLA

WWW.MIPEX.EU/LABOUR-MARKET-MOBILITY

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Maahanmuuttajalla, jolla on oikeus työntekoon ja maassa asumiseen, on samat mahdollisuudet työmarkkinoilla kuin kaikilla muillakin. Hän ja hänen perheenjäsenensä voivat alkaa hakea heti maahan tultuaan mitä tahansa työtä yksityisellä tai julkisella sektorilla. Hänen ulkomailta hankitut tutkintonsa tunnustetaan ja hän voi kohentaa taitojaan koulutuksessa ja saada siihen opintotukea. Valtio kannustaa häntä eteenpäin vastaamalla hänen erityistarpeisiinsa tarjoamalla esimerkiksi ammattipainotteisia kielikursseja. Työnohjaajat ja koulutettu henkilökunta auttavat häntä arvioimaan taitojaan ja käyttämään julkisia työvoimapalveluita. Hänellä on työpaikalla samat oikeudet kuin kaikilla muillakin työntekijöillä.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Kun maahanmuuttaja ei voi täysin osallistua maan talouselämään, hänen taitonsa ja toiveensa menevät hukkaan. Hänen täytyy odottaa viisi vuotta saadakseen maan kansalaisten kanssa yhdenvertaiset oikeudet tehdä työtä, opiskella tai käynnistääkseen oman yrityksen. Hän ei silloinkaan voi työskennellä vapaasti kaikilla sektoreilla ja kaikissa ammateissa. Viiden vuoden odotuksen aikana hänen täytyy etsiä työtä omin voimin ilman yleistä tai kohdennettua tukea. Koska hänen ulkomaisia tutkintojaan ei tunnusteta, hän saattaa joutua luopumaan urastaan ja ottamaan vastaan mitä tahansa työtä sattuu löytämään. Työnantajien ei tarvitse suoda hänelle samoja työehtoja tai sosiaaliturvaa kuin muille työntekijöille.

Keskimmääin

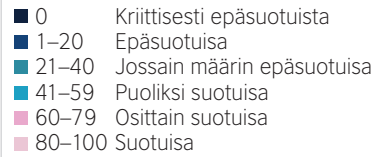
Kaikki maassa asuvat ulkomaan kansalaiset, joilla on lupa työskennellä ja jotka etsivät työtä, eivät voi yhdenvertaisesti päästä sisään koulutusjärjestelmään tai työmarkkinoille kokonaisuudessaan tai käyttää työvoimapalveluita. Esimerkiksi vain kansalaisilla ja Euroopassa EU-kansalaisilla nauttivat tasavertaisia mahdollisuuksista julkisella sektorilla ja toimivammista käytänteistä EU:n ulkopuolella suoritettujen tutkintojen tunnustamiseksi. Useimmat maahanmuuttajat voivat kuitenkin käyttää julkisia työvoimapalveluja. Kohdennetut tukitoimet ovat suuri heikkous useimmissa

maissa. Yleisluonteiset palvelut voivat vain harvoin vastata erityistarpeisiin, varsinkin kun kyseessä ovat maahanmuuttajanaiset ja -nuoret. Kun maahanmuuttajat löytävät työtä, heillä pitäisi olla samat työehdot ja ammattiyhdistysmahdollisuudet kuin kansalaisilla. Maahanmuuttajataustaiset työntekijät, jotka maksavat veroja täysimääräisesti, on rajattu osin sosiaaliturvan ulkopuolelle.

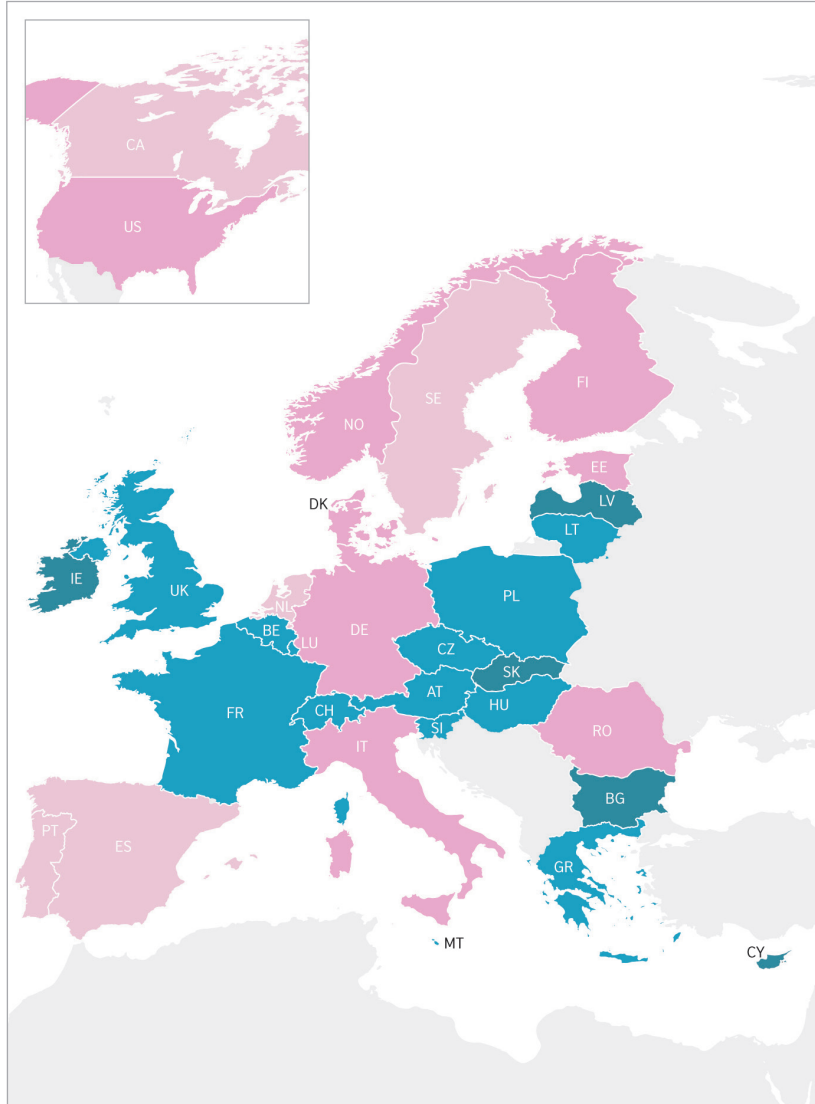
Maahanmuuttajilla on paremmat mahdollisuudet päästä maahan ja saada kohdennettua tukea vanhoissa maahanmuuttomaissa. Vastaavasti maat, jotka rajoittavat maahanmuuttoa, eivät yleensä pyri hyödyntämään maahanmuuttajien erityistaitoja. Poikkeuksellisesti BE, FR ja LU eivät hyödynnä monen EU:n ulkopuolisen kansalaisen kykyä tarjoamalla heille kylläkin räätälöityä tukea mutta sulkeamalla heidät monen sektorin ulkopuolelle. Monet maat, jotka ovat viime aikoina olleet riippuvaisia vierastyöläisistä (CZ, IT, ES, PT), saattavat kohdella maahanmuuttajia tasavertaisesti työntekijöinä, mutta samalla ne usein ummistavat silmänsä ulkomailla syntyneiden erityishaasteilta. EE ja RO nousevat esiin aineistosta ainoana Keski-Euroopan maina, jotka ovat ainakin jossain määrin valmistautuneet tulevaisuuden muuttoliiketarpeisiin.

Muutokset ja trendit

Verrattuna vuoteen 2007 maahanmuuttajat saivat v. 2010 enemmän tukea työmarkkinoilla 10 maassa. Useammalla maassa laillisesti asuvalla tulee olemaan yhdenvertainen pääsy työhön ja koulutukseen monessa uudessa maahanmuuttomaassa (GR, ES, PT) ja Keski-Euroopassa (HU, PL, LV). Jotkut maat myös käyttivät toisinaan hyödyksi EU-lainsäädännön mahdollisuuksia oman lainsäädäntönsä parantamiseen. Kohdennetut tukitoimet ovat yleisesti ottaen alhaisella tasolla kaikissa maissa, mutta vakiintuneimmat maahanmuuttomaat edistivät kuitenkin tällä alueella. Maahanmuuttajille tulee useita uusia räätälöityjä tukitoimia Itävallassa (AT) ja Tanskassa (DK), ja heidän tutkintonsa saatetaan tunnustaa paremmin Kanadassa (CA), Portugalissa (PT) ja Luxemburgissa (LU).

**LIKKUVUUS
TYÖMARKKINOILLA**

Sijoitus Maa	MIPEX%	
	III	II
1 SE – Ruotsi	100	■ (100)
2 PT – Portugali	94	▲ (80)
3 NL – Alankomaat	85	■ (85)
4 ES – Espanja	84	▲ (79)
5 CA – Kanada	81	▲ (77)
6 DE – Saksa	77	■ (77)
7 DK – Tanska	73	▲ (64)
NO – Norja	73	▼ (76)
9 FI – Suomi	71	■ (71)
10 IT – Italia	69	■ (69)
11 RO – Romania	68	■
US – Yhdysvallat	68	■
13 EE – Viro	65	■ (65)
EU:n keskiarvo	57	■
14 AT – Itävalta	56	▲ (44)
15 CZ – Tšekki	55	■ (55)
UK – Britannia	55	■ (55)
17 BE – Belgia	53	■ (53)
CH – Sveitsi	53	■ (53)
19 GR – Kreikka	50	▲ (45)
20 FR – Ranska	49	■ (49)
21 LU – Luxemburg	48	▲ (45)
PL – Puola	48	▲ (45)
23 LT – Liettua	46	■ (46)
24 SI – Slovenia	44	■ (44)
25 MT – Malta	43	▼ (48)
26 HU – Unkari	41	▲ (36)
27 BG – Bulgaria	40	■
28 IE – Irlanti	39	▼ (42)
29 LV – Latvia	36	▲ (27)
30 CY – Kypros	21	■ (21)
SK – Slovakia	21	■ (21)

PERHEIDEN YHDISTÄMINEN

WWW.MIPEX.EU/FAMILY-REUNION

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Perheet jotka on menestyksekkäästi yhdistetty, ovat sosio-kulttuurisesti tasapainoisia ja pystyvät täysin osallistumaan yhteiskunnan toimintaan. Euroopan unionin ulkopuolelta kotoisin olevalla perheellä on Euroopassa samat oikeudet ja velvollisuudet kuin maasta toiseen muuttavalla EU-perheellä. Maahan saapuessaan muuttaja tekee hakemuksen puolison/parisuhdekumppanin, lasten sekä huollettavien vanhempien ja isovanhempien saamiseksi maahan. Menettely on ilmainen ja nopea. Viranomaisilla ei ole mitään syytä hylätä anomusta, jos se on totuudenmukainen eikä siitä aiheudu turvallisuusriskiä. Valtio edistää perheen integraatiota auttamalla heitä pääsemään kouluun, työhön ja sosiaaliohjelmien piiriin.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Jos maahanmuuttaja pidetään erossa perheestään, hänen mahdollisuutensa kotoutua uuteen asuinympäristöön ovat heikot. Hänen täytyy odottaa vuosia pitkäaikaista oleskelulupaa ja silloinkin lainsäädäntö tuntee vain perinteisen ydinperheen. Hakijan täytyy täyttää ankarat ehdot ilman valtion tukea. Vain ne, joilla on korkeat tulot, vakaa työpaikka ja hyvät pisteet kieli/kotoutumistesteistä voivat elää ja asua perheensä kanssa. Menettelyt kestävät kauan ja ne ovat kalliita ja harkinnanvaraisia. Lainsäädäntö pakottaa yhdistyneen perheen jäsenet riippuvaisiksi perheenkokoajasta, koska he eivät saa työskennellä tai käyttää julkisia tukia. Heillä ei ole oikeutta itsehallinnolliseen oleskelulupaan siinäkään tapauksessa että perheenkokoaja kuolee, ottaa avioeron tai pahoinpitelee heitä.

Keskimäärin

Useimmilla maahanmuuttajilla on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa laillinen perheen yhdistämisoikeus, joka on heille jossain määrin suotuisa ja edesauttaa perheen kotoutumista. Maat, joiden perhekäsitys on ahdas, asettavat usein raskaita ehtoja perheenkokoajan täyttäväksi. Ne, joiden määritelmä perheestä on laajempi, usein rajoittavat perheen yhdistämisen edellytyksiä perhe-elämän kunnioituksen nimissä. Hakijoiden täytyy todistaa, että heillä on "pysyvä ja riittävä" toimeentulo. Tämän epämääräisen käsitteen raja on monesti korkeampi kuin se tulo, jonka kansalaiset

tarvitsevat elääkseen sosiaaliavulla. Vain harvat maat asettavat kieli- tai kotoutumisehtoja, mutta koska yhä useammat alkavat tehdä niin, ehdot ulotetaan koskemaan puolisoita jo ennen heidän saapumistaan maahan. Perheet saavat tavallisesti sekä pysyvän oleskeluluvan että yhdenvertaiset oikeudet, mutta itsehallinnollisen oleskeluluvan saaminen kestää varsin kauan ja hakijoiden on täytettävä monia ehtoja.

Turvattu perhe-elämä on kotoutumisen lähtökohta Pohjois-Amerikassa, Pohjoismaissa, Luoteis-Euroopassa ja uusissa työperäisen maahanmuuton maissa. Näistä maista perhekäsitykset ja ehdot ovat väljemmät Kanadassa (CA) kuin Yhdysvalloissa (US); sallivammat Ruotsissa (SE) ja Suomessa (FI) kuin Norjassa (NO) ja avoimemmat Espanjassa (ES) ja Portugalissa (PT) kuin Italiassa (IT). Keski-Euroopassa lainsäädäntö kyllä suosii perheiden yhdistämistä, mutta ehtoja sovelletaan hyvin harkinnanvaraisesti.

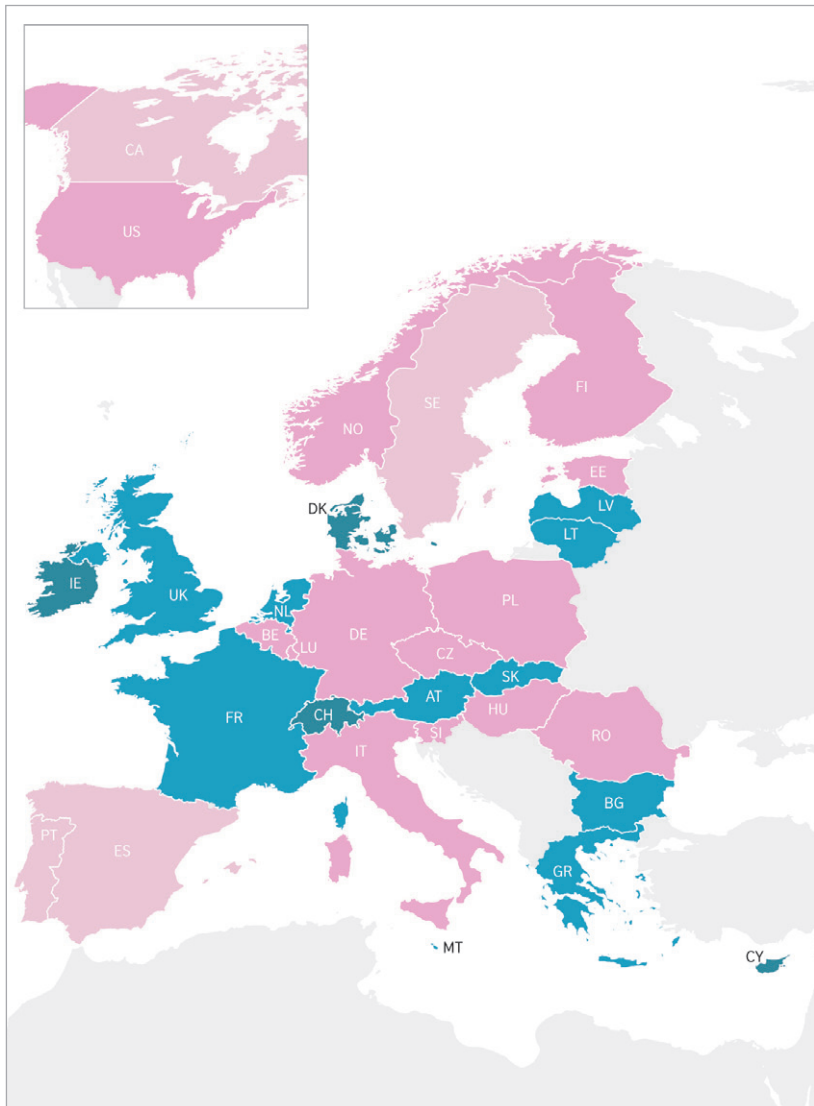
Muutokset ja trendit

Sellaisten perheiden osalta, jotka ovat kotoisin EU:n ulkopuolelta ja jotka hakevat perheen yhdistämistä Euroopassa, tilanne on muuttunut vain vähän vuodesta 2007. Heidän tulevaisuutensa on edelleen epävarma. Menettelyt muuttuivat suotuisammiksi 5 maassa, mutta huononivat 11 maassa. Monet maat (viime aikoina GR, LU, ES) tarjoavat tätä nykyä perusoikeudet ja pysyvän oleskelun, usein noudattaakseen EU-lainsäädäntöä. Koska nämä ovat minimivaatimuksia, monikaan ei jätä niitä täyttämättä, mutta harva maa myöskään menee sen pidemmälle. Päättäjät ovat kaikkien erimielisimpiä perheen yhdistämisen ehtojen soveltamisesta. Maat, joiden lainsäädäntö suosii perheiden yhdistämistä (BE, PT, SE), pyrkivät asettamaan tulo- tai asuntovaatimuksia maan yleisten käytäntöjen pohjalta. Monet vanhat maahanmuuttomaat vaativat yhä enemmän maahanmuuttajia täyttämään ehtoja, joita moni kansalainen ei pystyisi täyttämään: korkeampi avioliiton solmimisikä (UK), suuremmat tulot (AT), enemmän testejä (NL), myös ulkomailla asuvalle puolisolle (NL, DE, FR, DK). Testit ovat useimmiten kalliita eikä niiden suorittamiseen saa paljoakaan tukea. Ne ehdot, jotka eivät edistä perheen yhdistämistä ja helpota kotoutumista käytännössä, saattavat rikkoa EU-lainsäädäntöä (2003/86/EC). Maahanmuuttajat ovatkin alkaneet tuoda näyttöä kansallisiin oikeuksiin ja Euroopan unionin tuomioistuimeen (esim. Chakrounin tapaus, NL).

■ 0	Kriittisesti epäsuotuisa
■ 1–20	Epäsuotuisa
■ 21–40	Jossain määrin epäsuotuisa
■ 41–59	Puoliksi suotuisa
■ 60–79	Osittain suotuisa
■ 80–100	Suotuisa

PERHEIDEN YHDISTÄMINEN

Sijoitus Maa	MIPEX%	III	II
1 PT – Portugali	91	▲	(89)
2 CA – Kanada	89	■	(89)
3 ES – Espanja	85	▲	(76)
4 SE – Ruotsi	84	▼	(89)
5 SI – Slovenia	75	■	(75)
6 IT – Italia	74	▼	(78)
7 FI – Suomi	70	■	(70)
8 BE – Belgia	68	▼	(70)
NO – Norja	68	▼	(72)
10 LU – Luxemburg	67	▲	(53)
PL – Puola	67	■	(67)
US – Yhdysvallat	67	■	
13 CZ – Tšekki	66	■	(66)
14 EE – Viro	65	■	(65)
RO – Romania	65	■	
16 HU – Unkari	61	▲	(56)
17 DE – Saksa	60	▼	(62)
EU:n keskiarvo	60	■	
18 LT – Liettua	59	■	(59)
19 NL – Alankomaat	58	▼	(59)
20 UK – Britannia	54	▼	(56)
21 SK – Slovakia	53	■	(53)
22 FR – Ranska	52	▼	(53)
23 BG – Bulgaria	51	■	
24 GR – Kreikka	49	▲	(47)
25 MT – Malta	48	▼	(50)
26 LV – Latvia	46	■	(46)
27 AT – Itävalta	41	▼	(43)
28 CH – Sveitsi	40	■	(40)
29 CY – Kypros	39	■	(39)
30 DK – Tanska	37	■	(37)
31 IE – Irlanti	34	▼	(36)

KOULUTUS

WWW.MIPEX.EU/EDUCATION

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Jokainen lapsi voi edetä päiväkodista yliopistoon saakka ja menestyä kykyjensä mukaan. Hän saa samanlaista yleisluonteista tukea kuin luokkatoverinsa, joilla on sama yhteiskunnallis-taloudellinen tausta. Jos lapsella on eri tarpeita, jotka johtuvat hänen omasta tai hänen perheensä maahanmuuttajakokemuksesta, hän saa lisätukea. Hänen opettajansa ovat saaneet koulutusta hänen tarpeidensa tunnistamiseen, ja lapselta odotetaan samaa kuin muilta oppilailta. Hänellä on oikeus ylimääräisiin kursseihin ja lisäopetukseen, jotta hän saisi muut oppilaat kiinni ja oppisi heidän kielensä. Lapsen vanhemmat osallistuvat aktiivisesti lapsen koulutukseen, koska koulu ottaa vanhemmat mukaan koulutukseen sen eri vaiheissa. Lapsi ja hänen vanhempansa myös avaavat koululle uusia mahdollisuuksia. Kaikki oppilaat voivat osallistua tunneille, joilla käsitellään lapsen perheen kieltä ja kulttuuria. Koulun näkemys opetussuunnitelmasta, oppikirjoista, aikataulusta ja työvoiman palkkaamisesta nojautuu monimuotoisuuden periaatteisiin. Lapsi, muut oppilaat ja henkilökunta oppivat elämään ja oppimaan monimuotoisessa yhteiskunnassa.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Koulu ei toimi maahanmuuttajaoppilaiden kotoutumisen veturina. Monilla lapsilla ei edes ole oikeutta täysipainoiseen koulutukseen. Vain muutamassa koulussa tai tilapäisessä projektissa käsitellään integraatiota. Maahanmuuttajalasta kohdellaan enimmäkseen kuin ketä tahansa ikätoveria, ja opettajat saattavat ikävä kyllä nähdä hänet vain ongelmana. Opettajilla ei ole valmiuksia eikä menettelytapoja tavoittaa näiden lasten vanhempiin tai kommunikoida heidän kanssaan, johtuen kielellisistä eroista ja erilaisista taustoista. Lapsi ei koskaan opi perheen tai uuden asuinmaan kieltä kunnolla, koska kielenopiskelua tuetaan huonosti tai tukea ei ole ollenkaan. Lapsi päätyy muiden maahanmuuttajaoppilaiden kanssa kouluihin, joissa on heikot oppimistulokset. Opettajat ja henkilökunta eivät itse edusta eri kansallisuuksia eivätkä he osaa käsitellä monimuotoisuutta koulussaan. Kaikki oppilaat eivät opi kunnioittamaan ihmisiä, joilla on eri tausta eivätkä he opi työskentelemään heidän kanssaan.

Keskimäärin

Koulutus, joka on uusi analyysialue MIPEX-selvityksessä, on useimpien maiden integraatiopolitiikan heikkous. Vain harvoissa koulujärjestelmissä ammattilaiset arvioivat, mitä uudet tulokkaat ovat oppineet ulkomailla. Useimmilla lapsilla on ainakin näennäinen oikeus päiväkotipaikkaan ja pakolliseen koulutukseen. Heillä on myös oikeus saada yleisiä, vähäosaisia oppilaita auttavia tukitoimia. He saavat tuesta ja koulutuksesta irti juuri niin paljon tai vähän kuin muut oppilaat, joilla on sama yhteiskunnallinen tausta.

Maahanmuuttajaoppilaat saattavat kuitenkin kohdata koulussa myös erilaisia ongelmia kuin ikätoverinsa. Kouluilla on tässä suuri harkinnanvalta: vastatako maahanmuuttajaoppilaiden, heidän opettajiensa ja vanhempiensa erityistarpeisiin vai ei. Tuloksia olisi myös seurattava. Kun vaatimukset ja oikeudet eivät ole selvät, oppilaat eivät saa tukea, jota he tarvitsevat koko kouluajan ja eri puolilla maata, varsinkin yhteisöissä, joissa on paljon maahanmuuttajia tai vähän voimavaroja. Maahanmuuttajilla on oikeus saada tukea kielen opiskelussa, mutta opetussuunnitelman taso ei ole useinkaan yhtä korkea kuin muissa aineissa. Harvoilla mailla on käytössä koulujen tai opettajien kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärtämistä tukevia ohjelmia. Suurin osa kouluista jää siten paitsi monimuotoisen oppilaskunnan tuomista uusista mahdollisuuksista.

Harvat eurooppalaiset koulutusjärjestelmät mukautuvat tällä hetkellä maahanmuuton todellisuuteen. Eniten yritystä on Pohjois-Amerikassa, Pohjoismaissa ja Benelux-maissa. Euroopan suurista maahanmuuttomaista Britannia (UK) on johdossa, kun taas PT selviää parhaiten uusien maahanmuuttomaiden joukossa. Keski-Euroopassa ykkössijaa pitää CZ ja Baltian maissa EE. Muiden maiden pistemäärä on alle puolet täysistä pisteistä, joidenkin jopa kriittisesti tämän alle (FR, IE, LV, LT, BG, HU).

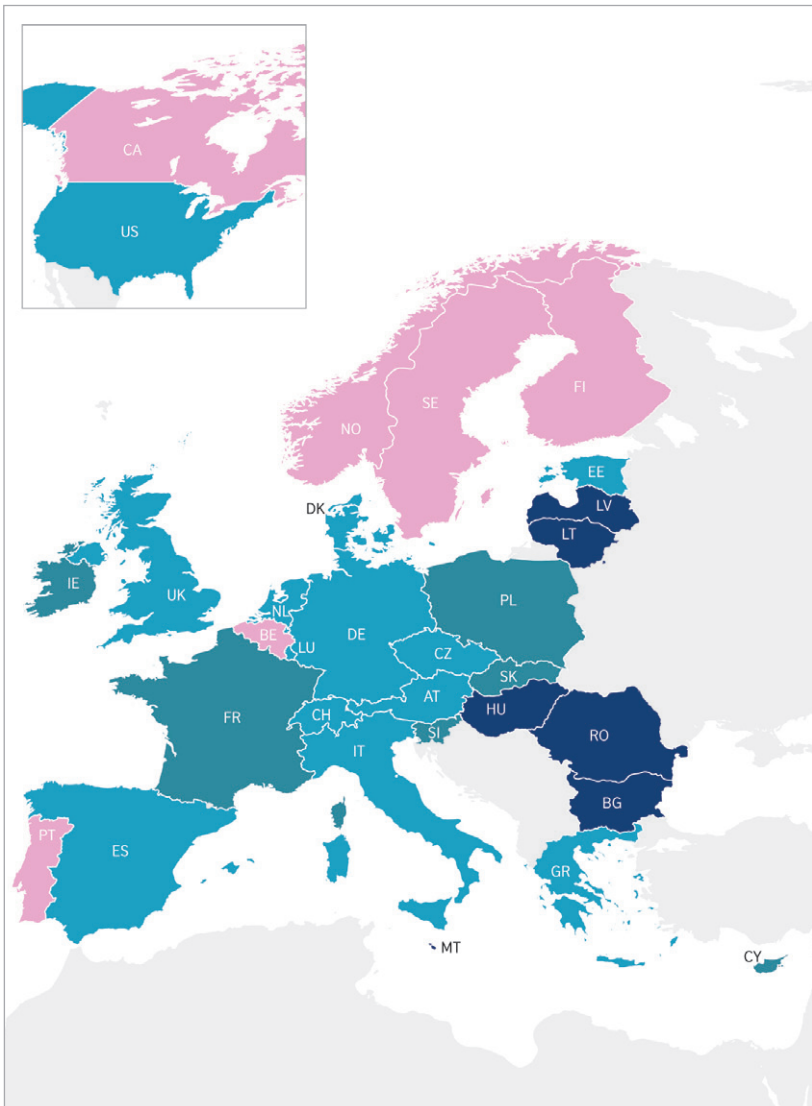
- 0 Kriittisesti epäsuotuisa
■ 1–20 Epäsuotuisa
■ 21–40 Jossain määrin epäsuotuisa
■ 41–59 Puoliksi suotuisa
■ 60–79 Osittain suotuisa
■ 80–100 Suotuisa

KOULUTUS

Sijoitus
Maa

MIPEX% III

1	SE – Ruotsi	■	77
2	CA – Kanada	■	71
3	BE – Belgia	■	66
4	FI – Suomi	■	63
	NO – Norja	■	63
	PT – Portugali	■	63
7	UK – Britannia	■	58
8	US – Yhdysvallat	■	55
9	LU – Luxemburg	■	52
10	DK – Tanska	■	51
	NL – Alankomaat	■	51
12	EE – Viro	■	50
13	ES – Espanja	■	48
14	CH – Sveitsi	■	45
15	AT – Itävalta	■	44
	CZ – Tšekki	■	44
17	DE – Saksa	■	43
18	GR – Kreikka	■	42
19	IT – Italia	■	41
	EU:n keskiarvo	■	39
20	CY – Kypros	■	33
21	FR – Ranska	■	29
	PL – Puola	■	29
23	IE – Irlanti	■	25
24	SK – Slovakia	■	24
	SI – Slovenia	■	24
26	RO – Romania	■	20
27	LV – Latvia	■	17
	LT – Liettua	■	17
29	MT – Malta	■	16
30	BG – Bulgaria	■	15
31	HU – Unkari	■	12

POLIITTINEN OSALLISTUMINEN

WWW.MIPEX.EU/POLITICAL-PARTICIPATION

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Kun valtiot avaavat poliittisen osallistumisen mahdollisuuksia, kaikki asukkaat voivat osallistua demokraattiseen toimintaan. Uusilla tulokkailla on samat kansalaisvapaudet kuin kansalaisilla. Maahanmuuttaja voi äänestää ja olla ehdolla paikallisvaaleissa. Kun hän on asunut maassa laillisesti tietyn ajan, hänellä on samat perustavanlaatuiset poliittiset vapaudet kuin kansalaisilla. Hän voi äänestää myös aluevaaleissa. Hänet voidaan valita vahvaan ja itsenäiseen maahanmuuttaja koskevaan neuvoo-antavaan elimeen, joka on paikallinen, alueellinen tai valtakunnallinen. Hän voi myös johtaa tällaista elintä. Valtio kertoo hänelle hänen poliittisista oikeuksistaan ja tukee maahanmuuttajien kansalaisyhteiskunnan muodostumista.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Maahanmuuttaja ei voi vaikuttaa niihin poliittisiin päätöksiin, jotka koskevat eniten juuri häntä paikkakunnan, alueen tai valtakunnan tasolla. Valtio rajoittaa hänen perustavanlaatuisia kansalaisoikeuksiaan. Hän ei voi perustaa poliittista liikettä, liittyä puolueeseen tai työskennellä journalistina. Vain kansalaisilla (ja EU-jäsenvaltioissa EU:n kansalaisilla) on mahdollisuus äänestää. Hän asuu paikkakunnalla, jossa hallinto ei edes kuule maahanmuuttajia. Valtio ei toteuta mitään säädöksiä, jotka kannustaisivat häntä osallistumaan demokratian toimintaan. Järjestöt, jotka edustavat hänen etujaan, eivät voi laskea valtiolta saatavan rahoituksen varaan.

Keskimäärin

Useimmilla maahanmuuttajilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa säädöksiin tai kehittää sellaisia säädöksiä ja menettelytapoja, jotka vaikuttavat heihin päivittäin. Kaikkiaan 11 maassa, lähinnä Keski-Euroopassa, on yhä lakeja, jotka kieltävät maahanmuuttajilta perustavanlaatuiset poliittiset vapaudet. Euroopan unionin ulkopuoliset kansalaiset voivat Euroopassa olla ehdokkaina kunnallisvaaleissa 13 tutkimuksessa tarkastellusta maassa, äänestää paikallisvaaleissa 19 maassa, aluevaaleissa 7 maassa ja kansallisesti 2 maassa (PT, UK). Paikallisen tason neuvoo-antavia elimiä on 15 maassa ja kansallisella tasolla 11 maassa. Ne tarjoavat

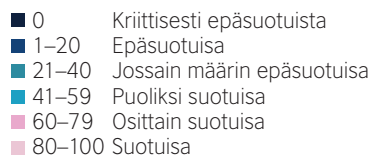
maahanmuuttajille vain osaksi mielekkäitä mahdollisuuksia menettelytapojen kehittämiseen. Noin puolet maista rahoittaa maahanmuuttajien poliittista toimintaa ja kolmasosa kertoo heille heidän poliittisista oikeuksistaan.

Poliittisten ja kansalaisten perusoikeuksien suominen on merkki itseensä luottavasta maahanmuuttomaasta. Vanhat ja uudet maahanmuuttomaat eroavat toisistaan huomattavasti. Maahanmuuttajilla ei ole melkeinpää mitään näistä oikeuksista Keski-Euroopassa, Baltian maissa, Kyproksella (CY) ja Maltalla (MT). Vain Irlanti (IE) ja Portugali (PT) ovat avanneet maahanmuuttajille yhtä monia poliittisia mahdollisuuksia kuin selvityksen johtavat maat Pohjoismaissa ja Luoteis-Euroopassa. Vanhoissa maahanmuuttomaissa, joiden toimintakehikko on vähemmän suotuista maahanmuuttajille, etenkin äänestysoikeuden kohdalla, tarvitaan joko perustuslaillisia muutoksia (AT, DE, IT, ES) tai suurempaa poliittista tahtoa (CA, FR, UK, US).

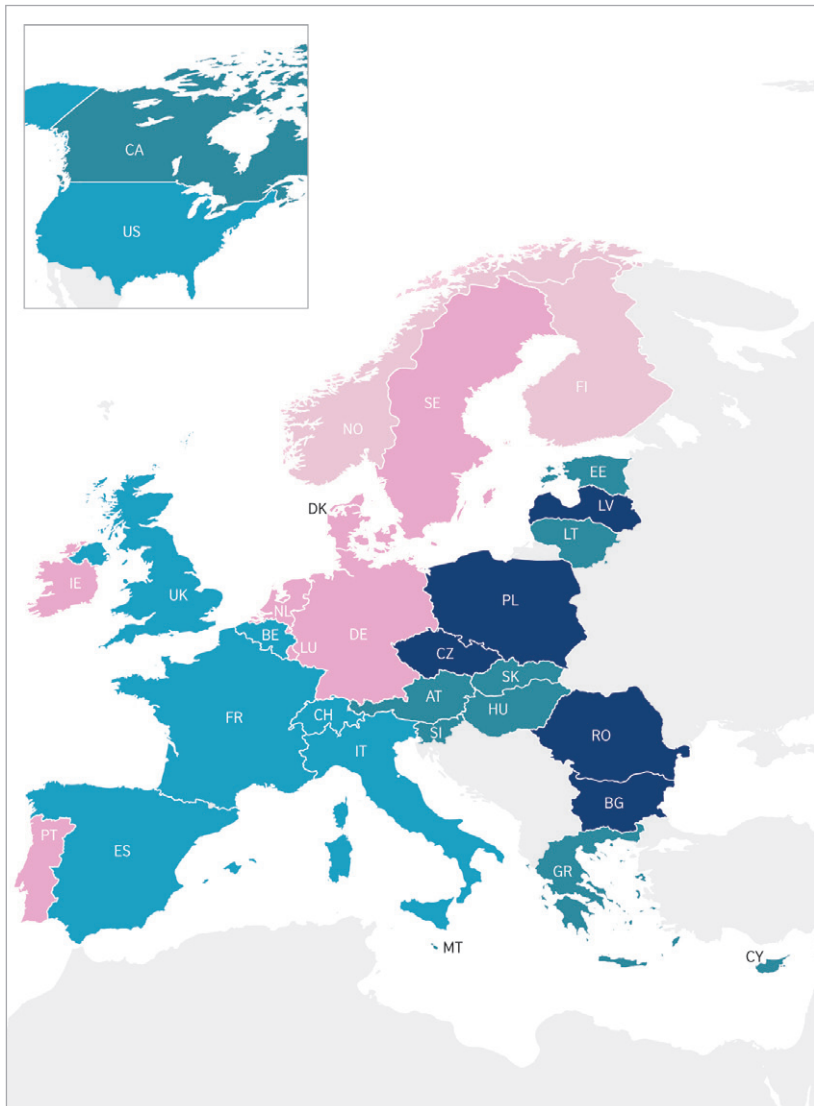
Muutokset ja trendit

Maahanmuuttajien poliittiset mahdollisuudet eivät ole juuri kohentuneet. Ainut maa, jossa oli tapahtunut merkittävää edistymistä, oli Kreikka (+15), jossa uudistettiin kansalaisuuslainsäädäntöä ja joka avasi maahanmuuttajille useita paikallistason poliittisia mahdollisuuksia. Tämä esimerkki kuvaa hyvin sitä MIPEX-tutkimuksen tulosta, että neuvoo-antavat elimet eivät korvaa äänestysoikeutta. Maat, jotka laajentavat äänestysoikeutta, luovat muita todennäköisemmin vahvoja neuvoo-antavia elimiä.

Poliittisesta osallistumisesta on tulossa osa maiden integraatiostrategioita. Neuvoo-antavat elimet ja äänestysoikeus nousivat ensi kerran esille 1970-luvulla, ja niistä keskustellaan säännöllisesti eri puolilla Eurooppaa ja yhä enemmän Pohjois-Amerikassa. Suurin syy parantuneisiin MIPEX-pisteisiin ei ole suoranaisesti EU-lainsäädäntö tai Euroopan neuvoston sopimus n.144. Kansalliset ja eurooppalaiset tuomioistuimet auttavat turvaamaan kansalaisten perusoikeudet (AT, ES). Uudet maahanmuuttomaat ovat uudelleen kiinnostuneet sekä neuvoo-antavista elimistä (FR, IE, IT, ES, PT) että joistakin äänestysoikeuksista (CZ, EE, LT, SI, LU, SK, BE, GR). MIPEX-tuloksista voi päätellä, että neuvoo-antavia elimiä tulee (LU, PT, CH) ja menee (BE, DK) yleensä silloin, kun hallitukset suostuvat kuuntelemaan. Äänestysoikeudet ovat tulleet jäädäkseen: niitä on vaikea saada mutta vielä vaikeampi kumota.

**POLIITTINEN
OSALLISTUMINEN**

Sijoitus Maa	MIPEX%	
	III	II
1 NO – Norja	94 ■ (94)	
2 FI – Suomi	87 ■ (87)	
3 IE – Irlanti	79 ■ (79)	
NL – Alankomaat	79 ■ (79)	
5 LU – Luxemburg	78 ▲ (76)	
6 SE – Ruotsi	75 ■ (75)	
7 PT – Portugali	70 ▲ (69)	
8 DE – Saksa	64 ■ (64)	
9 DK – Tanska	62 ▼ (66)	
10 BE – Belgia	59 ▼ (61)	
CH – Sveitsi	59 ▲ (58)	
12 ES – Espanja	56 ■ (56)	
13 UK – Britannia	53 ■ (53)	
14 IT – Italia	50 ■ (50)	
15 US – Yhdysvallat	45 ■	
16 FR – Ranska	44 ■ (44)	
EU:n keskiarvo	44 ■	
17 GR – Kreikka	40 ▲ (25)	
18 CA – Kanada	38 ■ (38)	
19 AT – Itävalta	33 ■ (33)	
HU – Unkari	33 ■ (33)	
21 EE – Viro	28 ■ (28)	
SI – Slovenia	28 ■ (28)	
23 CY – Kypros	25 ■ (25)	
LT – Liettua	25 ■ (25)	
MT – Malta	25 ■ (25)	
26 SK – Slovakia	21 ■ (21)	
27 LV – Latvia	18 ■ (18)	
28 BG – Bulgaria	17 ■	
29 CZ – Tšekki	13 ■ (13)	
PL – Puola	13 ■ (13)	
31 RO – Romania	8 ■	

PITKÄAIKAINEN MAASSA OLESKELU

WWW.MIPEX.EU/LONG-TERM-RESIDENCE

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Jossain vaiheessa kaikilla laillisilla maahanmuuttajilla on oikeus päättää itse, jäädäkö maahan pysyvästi. Menettely on hakijalle ilmainen ja nopea, koska ainoa ratkaistava asia on se, onko tapauksessa mahdollisesti jotain vilppiä tai todellista turvallisuusriskiä. Hakija voi valittaa, jos hakemus hylätään tai oleskelulupa perutaan. Jos hakemus hyväksytään, hakijan oikeudellinen asema on turvattu, häntä kohdellaan tasavertaisesti kansalaisen tavoin ja hänellä on samat oikeudet ja velvollisuudet useimmilla elämäniloilla.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Maahanmuuttaja on aina ulkomaalainen, hänellä on "pysyvästi määräaikainen" asema eikä hänellä ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia integraatioon. Monet erilaiset laillisten maahanmuuttajien luvat aiheuttavat sen, etteivät he voi hakea lupaa pitkäaikaiseen maassa oleskeluun, vaikka he muuten täyttäisivät ehdot ja oleskeluvaatimukset. Hakijan täytyy täyttää hankalat tulo- ja työllisyysvaatimukset. Hän ei ehkä edes yritä suorittaa vaikeita ja kalliita kieli- ja kotoutumistestejä, koska ilmaisia kursseja ja kurssimateriaaleja ei ole. Jos hänen kansalaisuushakemuksensa vihdoin hyväksytään, hänen oikeudellinen asemansa pysyy epävarmana. Hän voi palata kotimaahansa vain hyvin lyhyiksi jaksoiksi, mikä tekee tyhjäksi hänen suunnitelmansa auttaa maan kehitystä ja omaa perhe-elämää.

Keskimäärin

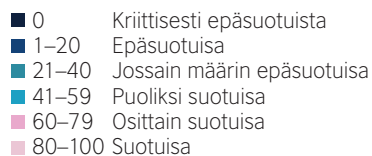
Perheiden yhdistäminen ja pitkäaikainen maassa oleskelu ovat monien maiden kotouttamispolitiikassa suhteellisen vahvoja alueita. Pitkäaikaisesti maassa oleskelevat voivat tehdä työtä, opiskella, jäädä eläkkeelle sekä asua ja elää kuten maan kansalaisetkin. Maahanmuuttajien täytyy läpäistä monenlaisia kelpoisuusvaatimuksia ja -ehtoja, joista jotkut ovat tiukempia kuin toiset. Monet pitkäaikaisen oleskeluluvan haltijoista eivät voi hakea kansalaisuutta, vaikka olisivat asuneet maassa viisi vuotta tai kauemmin. Ehtoja, jotka olivat aiemmin voimassa kansalaisuutta haettaessa, sovelletaan yhä enemmän pitkäaikaiseen maassa oleskeluun. Pitkäaikaisen oleskelun ehdot kuitenkin kannustavat hakijoita onnistumaan, sillä

ne keskittyvät peruskielitaitoon ja ottavat jonkin verran paremmin huomioon yksilöiden taidot, heikkoudet ja esteet, joita voidaan myös helpommin tukea erilaisin kurssein. On maiden omassa harkinnassa kieltää tai perua pitkäaikainen oleskelulupa, joskin henkilökohtaiset olosuhteet täytyy huomioida ja hakija voi valittaa päätöksestä tietyin perustein.

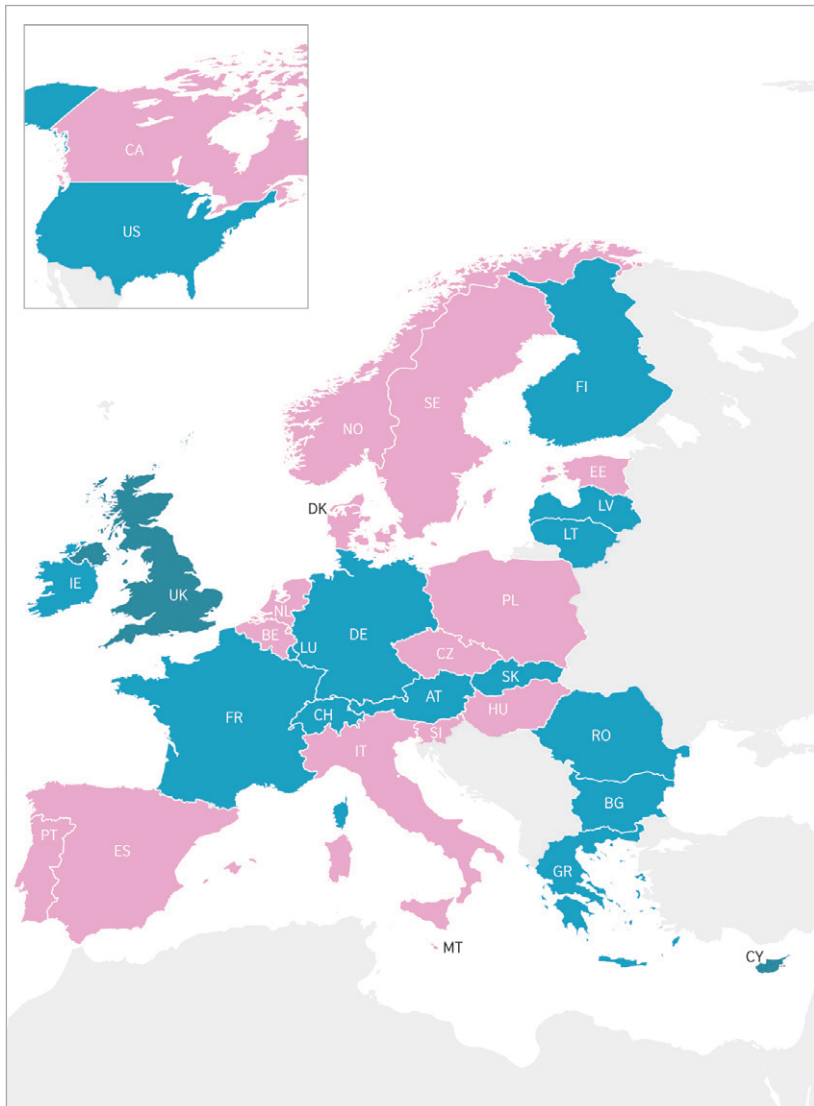
Useimmat asukkaat voivat saavuttaa vakaan oikeudellisen aseman ja yhdenvertaiset oikeudet Länsi-Euroopassa ja Pohjoismaissa. Sama pätee Kanadaan (CA), mutta ei Yhdysvaltoihin (US). Maahanmuuttajien on hankalinta täyttää kelpoisuusvaatimukset ja -ehdot Britanniassa (UK), Sveitsissä (CH), Saksassa (DE), Ranskassa (FR) ja Itävallassa (AT). Vaikka myös Kyproksella (CY) ja Kreikalla (GR) on raskaita ehtoja, useimmilla uusilla maahanmuuttomaille ei niitä ole, joskin menettelyt ovat edelleen varsin harkinnanvaraisia.

Muutokset ja trendit

Mahdollisilla pitkäaikaisilla asukkailla oli v. 2010 suurin piirtein samat esteet ja mahdollisuudet kuin v. 2007. Paljoakaan ei muutu niissä kysymyksissä, joihin sovelletaan EU:n minimivaatimuksia. Maat, joiden täytyy noudattaa sääntöjä, saavat muita kiinni (BE +15, PT +14, ES +6), kun taas ne, jotka eivät niitä noudata, voivat lipsua ratkaisevasti (UK -43). Useimmat maat muuttavat käytänteitään vastaamaan uusia ja tiukkoja ehtoja, jotka ovat vallalla eurooppalaisessa keskustelussa. Saksa oli v. 1999 ainoa EU-maa, joka otti käyttöön kielitaitovaatimukset. Tätä nykyä kielitaito- ja kotouttamisehtoja käytetään niin vanhoissa eurooppalaisissa maahanmuuttomaissa (DK, DE, UK) kuin uusissa työperäisen muuton maissa etelässä ja idässä (CY, CZ, IT, PT). Muut muutokset ovat vähemmän yleisiä: AT, DK, PT ja ES yrittävät houkutella kansainvälisiä opiskelijoita asukkaikseen, toisin kuin LU ja UK. Ja siinä missä ES ja PT suojelevat pitkäaikaisia asukkaitaan paremmin karkotukselta, toiset maat löytävät uusia syitä luvan hylkäämiseen ja perumiseen, kuten pistejärjestelmä (UK, DK, IT), epämääräiset turvallisuusperusteet (EE) ja kaksinkertainen rangaistus (UK).

**PITKÄAIKAINEN
MAASSA OLESKELU**

Sijoitus	Maa	MIPEX%	III	II
1	BE – Belgia	79	▲ (64)	
2	ES – Espanja	78	▲ (72)	
	SE – Ruotsi	78	■ (78)	
4	PT – Portugali	69	▲ (55)	
	SI – Slovenia	69	■ (69)	
6	NL – Alankomaat	68	■ (68)	
7	EE – Viro	67	▼ (68)	
8	DK – Tanska	66	▲ (64)	
	IT – Italia	66	▼ (69)	
10	CZ – Tšekki	65	■ (65)	
	PL – Puola	65	■ (65)	
12	MT – Malta	64	■ (64)	
13	CA – Kanada	63	▲ (60)	
14	NO – Norja	61	■ (61)	
15	HU – Unkari	60	▲ (54)	
16	LV – Latvia	59	▲ (51)	
	EU:n keskiarvo	59	■	
17	AT – Itävalta	58	▲ (54)	
	FI – Suomi	58	■ (58)	
19	BG – Bulgaria	57	■	
	LT – Liettua	57	■ (57)	
21	GR – Kreikka	56	■ (56)	
	LU – Luxemburg	56	▼ (57)	
23	RO – Romania	54	■	
24	DE – Saksa	50	■ (50)	
	SK – Slovakia	50	■ (50)	
	US – Yhdysvallat	50	■	
27	FR – Ranska	46	■ (46)	
28	IE – Irlanti	43	■ (43)	
29	CH – Sveitsi	41	■ (41)	
30	CY – Kypros	37	▼ (41)	
31	UK – Britannia	31	▼ (74)	

KANSALAISUUDEN SAAMINEN

WWW.MIPEX.EU/ACCESS-TO-NATIONALITY

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Kaikki, jotka ovat oleskelleet maassa jo pitkään ja jotka ovat sitä mieltä, että heidän tulevaisuutensa on juuri tässä maassa, voivat hakea kansalaisuutta ja osallistua tasavertaisesti maan julkiseen elämään. Valtio tukee tätä täysin. Kaikilla kansalaisilla voi olla kaksoiskansalaisuus. Maahanmuuttajavanhempien lapsesta, joka syntyy tässä maassa, tulee kansalainen syntymän perusteella (*jus soli*) kuten kaikista muistakin lapsista. Ulkomailta syntynyt ja uudessa maassa kolme vuotta asunut pitää uudesta kotimaastaan. Hänellä on oikeus saada kansalaisuus, kun hän täyttää lailliset edellytykset, esimerkiksi sen, ettei hänellä ole viimeaikaista merkintää rikosrekisterissä. Hänen pitää läpäistä perustason kielitesti ja käydä kansalaiskurssi, mutta se kannustaa häntä menestymään kurssilla ja kokeissa, jotka ovat ilmaisia, joustavia ja ammattimaisia. Uutena kansalaisena hänellä on sama kansalaisuuden tarjoama suoja kuin muilla kansalaisilla.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Valtiot, jotka eivät rohkaise maahanmuuttajia hakemaan kansalaisuutta, luovat pitkäkestoisen demokraatiavajeen ja heikentävät yhteiskuntaa ja taloutta. Maahanmuuttajien lapsia ja lapsenlapsia kohdellaan yhä ulkomaalaisina. Maahanmuuttajalla ei ole oikeutta hakea kansalaisuutta ennen kuin hän on asunut maassa 12 vuotta. Uusilla kansalaisilla ei voi olla kaksoiskansalaisuutta, vaikka se on mahdollista muille kansalaisille. Muut ehdot ovat liian raskaita monelle pitkäaikaiselle asukkaalle — tai jopa kansalaiselle — (esim. tulot, 1 500 euron maksut). Hakijan täytyy läpäistä vaativat, harkinnanvaraiset ja kalliit kieli- ja kotouttamistestit. Menettely on täysin harkinnanvarainen, eikä sitä valvota oikeudellisesti. Uudelta kansalaiselta voidaan ottaa kansalaisuus pois missä elämänvaiheessa tahansa, ja hänestä saattaa jopa tulla valtioton henkilö.

Keskimäärin

Kaksoiskansalaisuudesta ja *jus soli* -periaatteesta on tulossa maahanmuuttomaiden normeja. Useimmat kansalaisuusmenettelyn osat eivät edelleenkaan rohkaise tai ne jopa estävät monia yrittämästä. Kansalaisuutta hakevat maahanmuuttajat odottavat Euroopassa

keskimäärin yhteensä seitsemän vuotta joidenkin pitkäaikaiseen oleskeluun liittyvien vaatimusten vuoksi. Puolet maista on kytkenyt kansalaisuuden tulotasoon ja korkeisiin käsittelymaksuihin. Hakijoiden täytyy yleensä osata maan kieltä, usein joko hyvin korkealla tai epäselvästi osoitetulla tasolla. Testeihin ei yleensä saa tukea, joka auttaisi läpäisemään ne. Menettelyt voivat olla jokseenkin harkinnanvaraisia, mutta hakijat voivat ainakin valittaa päätöksestä ja heillä on jonkinlainen suoja valtiottomuutta ja kansalaisuuden perumista vastaan.

Perinteiset *jus soli* -maat (CA, US, IE, UK, FR) ja kansalaislainsäädäntöään viime vuosina uudistaneet maat (BE, DE, GR, LU, SE, PT) ovat helpottaneet ulkomaisille asukkaalleen kansalaisuuden saamista. Kansalaisuuteen liittyvät käytännöt eivät edistä kotoutumista monissa uusissa maahanmuuttomaissa kuten Baltiassa, Keski-Euroopassa, Itävallassa (AT), Kyproksella (CY), Tanskassa (DK), Maltalla (MT) ja Norjassa (NO).

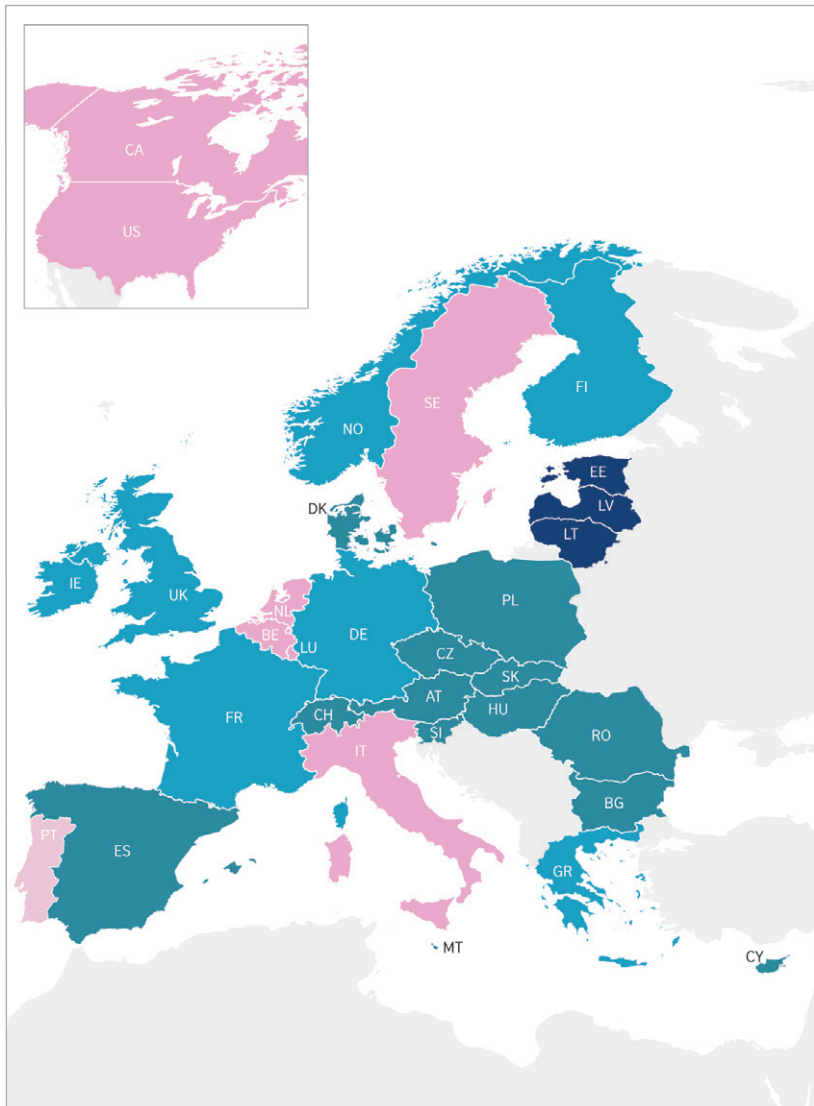
Muutokset ja trendit

Uudet kansalaisuuslait paransivat merkittävästi integraation edellytyksiä Kreikassa (GR, +39) ja Luxemburgissa (LU, +32), mutta heikensivät niitä hieman Britanniassa (UK, -16) ja Slovakiassa (SK, -12). Muuten tuskin mikään on muuttunut tulevien kansalaisten kysymyksissä. Jotkut testit ovat ammattimaisempia (DE) ja niiden tueksi on kursseja (DE, EE ja NL), mutta hinnat nousivat pilviin Irlannissa (IE), Italiassa (IT), Britanniassa (UK) ja Yhdysvalloissa (US). Maahanmuuttokysymysten kanssa työskentelevät ovat eri mieltä siitä, edistävätkö oleskeluun liittyvät vaatimukset, ehdot ja turvallisuussyyt integraatiota käytännössä vai estävätkö ne sitä. Lisääntyviä ehtoja ja oleskeluvuosien määrää voidaan pitää esteinä ja heikkoina integraation mittareina (GR, aiemmin PT, BE), tai ne voidaan nähdä ”kannustimina” (LU, SK, UK). Jotkut uudet kansalaiset hyötyivät uusista toimenpiteistä, joilla rajoitetaan harkinnanvaraisuutta, kansalaisuuden perumista ja valtiottomuutta (DE, GR, HU, LU). Joissakin maissa uudet turvallisuusperusteet (SK ja UK, 2007) ja ehdotukset uusiksi turvallisuusperusteiksi (BE, FR, NL ja US) pyrkivät kuitenkin liittämään turvallisuuskysymykset uusiin kansalaisiin. Keskustelua käydään eritoten siitä, auttaako kansalaisuuden peruminen ulkomaalaissyntyisiltä ihmisiltä tekemään yhteiskunnasta yhtään sen turvallisempaa tai kiinteämpää.

■ 0	Kriittisesti epäsuotuisa
■ 1–20	Epäsuotuisa
■ 21–40	Jossain määrin epäsuotuisa
■ 41–59	Puoliksi suotuisa
■ 60–79	Osittain suotuisa
■ 80–100	Suotuisa

KANSALAISUUDEN SAAMINEN

Sijoitus Maa	MIPEX%	III	II
1 PT – Portugali	82	■ (82)	
2 SE – Ruotsi	79	■ (79)	
3 CA – Kanada	74	■ (74)	
4 BE – Belgia	69	■ (69)	
5 LU – Luxemburg	66	▲ (34)	
NL – Alankomaat	66	▲ (65)	
7 IT – Italia	63	▼ (65)	
8 US – Yhdysvallat	61	■	
9 FR – Ranska	59	■ (59)	
DE – Saksa	59	■ (52)	
UK – Britannia	59	▼ (75)	
12 IE – Irlanti	58	▼ (60)	
13 FI – Suomi	57	▲ (54)	
GR – Kreikka	57	▲ (18)	
EU:n keskiarvo	44	■	
15 NO – Norja	41	■ (41)	
16 ES – Espanja	39	■ (39)	
17 CH – Sveitsi	36	■ (36)	
18 PL – Puola	35	■ (35)	
19 CZ – Tšekki	33	■ (33)	
DK – Tanska	33	■ (33)	
SI – Slovenia	33	■ (33)	
22 CY – Kypros	32	■ (32)	
23 HU – Unkari	31	▲ (28)	
24 RO – Romania	29	■	
25 SK – Slovakia	27	▼ (39)	
26 MT – Malta	26	■ (26)	
27 BG – Bulgaria	24	■	
28 AT – Itävalta	22	■ (22)	
29 LT – Liettua	20	■ (20)	
30 EE – Viro	16	▲ (15)	
31 LV – Latvia	15	▼ (16)	

SYRJINNÄN VASTAISET TOIMET

WWW.MIPEX.EU/ANTI-DISCRIMINATION

Parhaassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Kaikki asukkaat voivat taustastaan riippumatta estää syrjintää ja nauttia yhtäläisistä mahdollisuuksista. Kuka tahansa voi nostaa jutun mistä tahansa syrjinnän muodosta, rotuprofiloinnista ja kiihotuksesta viharikokseen. Nämä ovat laittomia kaikilla julkisen elämän alueilla työelämästä koulutukseen, julkisiin paikkoihin, asumiseen ja sosiaaliseen suojeluun. Uhrin on helpompi hakea oikeutta, koska lakeja pannaan täytäntöön tehokkaasti ja niitä käytetään hyvin. Riippumattomat yhdenvertaisuuselimet ja kansalaisjärjestöt auttavat kantajaa koko menettelyn ajan. Oikeusistuimet käyttävät monenlaisia seuraamuksia estääkseen, rajoittaakseen ja oikaistakseen syrjintää. Valtio maksuu itselleen positiivisia velvollisuuksia ja toimia, mikä kannustaa muita laitoksia ja elimiä avautumaan. Ne palkkaavat työhön tai urakkaan parhaan ehdokkaan ja samalla ne kuvastavat paremmin palvelemaansa väestöä.

Huonoimmassa tapauksessa

Ainakin yhdessä selvitykseen osallistuneesta 31 maasta oli voimassa jokin seuraavista käytänteistä toukokuussa 2010. Alla on yhdistelmä tällaisista kansallisista käytänteistä.

Ihmiset voivat vapaasti kieltää joltakulta mahdollisuudet puhtaasti hänen rotunsa, uskontonsa ja kansallisuutensa vuoksi. Uhrin täytyy tuoda juttu oikeuteen ilman oikeusapua, tulkkeja tai kansalaisjärjestön tukea. Todistaakseen syrjinnän hänen täytyy kantaa todistustaakka koko jutun ajan. Jos pitkään kestävä käsittely ei häntä nujerrakaan, hän turhautuu viimeistään silloin kun jutusta on vain vertauskuvalliset seuraamukset. Hän ei näe ympäristössään minkäänlaisia virallisia toimenpiteitä, jotka edistäisivät yhdenvertaisuutta. Hallituksen luomat ja kontrolloimat heikot yhdenvertaisuuselimet eivät voi auttaa häntä.

Keskimäärin

Eurooppa ja Pohjois-Amerikka suoriutuvat paremmin syrjinnän vastaisista toimista kuin useimmista muista integraatiopolitiikan alueista. Useimmilla elämän alueilla henkilöä ei voi syrjiä rodun, etnisen alkuperän tai uskonnon perusteella. Mikäli syrjintä kohdistuu henkilön kansallisuuteen tai useampaan alueeseen, maahanmuuttajan mahdollisuudet ovat pienemmät — tai olemattomat. Oikeutta hakevalla

syrjinnän uhrilla on yleensä suoja vastatoimilta, hän voi jakaa todistustaakan ja hän saa taloudellista apua ja tulkkin. Yhdenvertaisuuskysymysten parissa työskentelevillä kansalaisjärjestöillä voisi olla vahvempi oikeudellinen asema uhrien edustamisessa, yhteiskanteiden nostamisessa ja syrjintätestien käytössä. Yhdenvertaisuusmenettelytavat ovat syrjinnän vastaisen toiminnan suuri heikkous. Valtiot eivät voi taata, että henkilöstö ja palveluntarjoajat edistävät yhdenvertaisuutta päivittäisessä työssään. Liian harvoilla yhdenvertaisuuselimillä on sellainen täysivaltainen oikeudellinen asema ja riippumattomuus, jota ne tarvitsisivat uhrien auttamiseen.

Syrjinnän uhreilla on paras suoja Pohjois-Amerikassa sekä Euroopassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa (UK), Ruotsissa (SE), Belgiassa (BE) ja Ranskassa (FR). Päättäjät tekevät laeista entistä helpompia käyttää ja toteuttaa. PT, RO, BG ja HU alkavat käyttää usein uudemmaa lainsäädäntöä kokonaisuudessaan. Baltian maat, MT ja AT ovat tehneet vain EU:n vaatiman vähimmäismäärän ja PL ja CH eivät lähimain edes sitä. Muut (CZ, DE, DK, ES) menevät jonkin verran pidemmälle: niiden suojaakeinot ovat kylläkin hieman kattavampia, mutta heikko yhdenvertaisuuspolitiikka tekee keinoista tehottomia.

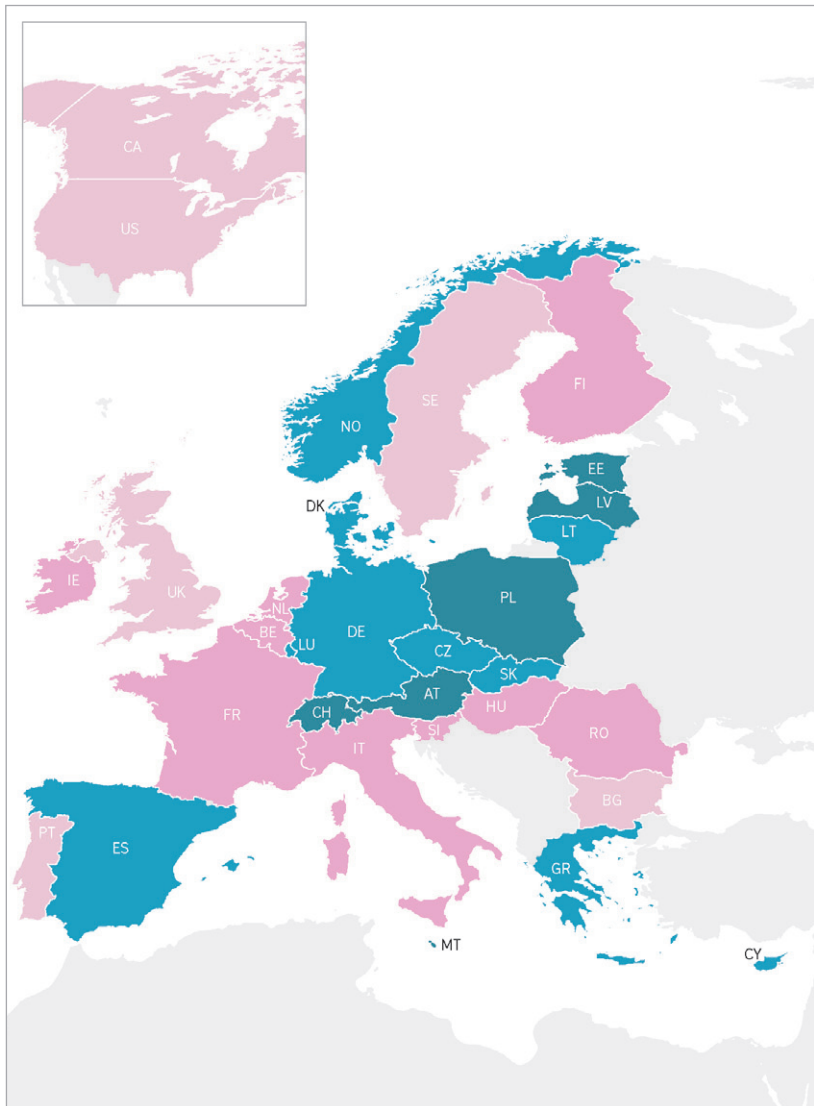
Muutokset ja trendit

Integraatiopolitiikka kohenee selvästi ja johdonmukaisesti, kun maat parantavat syrjinnän vastaista ja yhdenvertaisuuspolitiikkaansa. Tällä alueella Eurooppa otti suurimmat edistysaskeleensa. Ennen varsinaista virstanpylvästä, EU-lainsäädännön hyväksymistä v. 2006, vain kuusi Euroopan unionin maassa oli erityistä rasismien vastaista lainsäädäntöä. Sen jälkeen kaikkien maiden on ollut tehtävä jotain — kaikilla neljällä MIPEXin ulottuvuudella. Eniten olivat edistyneet uudet maahanmuuttomaat ja Keski-Eurooppa. MIPEX II totesi tämän v. 2007 Saksassa (DE), Kreikassa (GR), Luxemburgissa (LU) ja Sloveniassa (SI), MIPEX III puolestaan v. 2010 Virossa (EE, +14) ja Tšekissä (CZ, +24). Muut maat ovat tehneet pieniä parannuksia noudattaakseen EU-lain kirjainta. MIPEX III:n mukaan tilanne on parantunut seuraavissa maissa: BE, DK, FI, FR, LT, LU, MT ja PL. Oikeuskäytäntö vahvistaa lakiin kirjattuja suojatoimia (esim. IE). Heikko yhdenvertaisuuspolitiikka ja vähenevä rahoitus (esim. IE) sekä poliittinen tahto (esim. FR) voivat heikentää oikeuden toteutumista.

■ 0	Kriittisesti epäsuotuisa
■ 1–20	Epäsuotuisa
■ 21–40	Jossain määrin epäsuotuisa
■ 41–59	Puoliksi suotuisa
■ 60–79	Osittain suotuisa
■ 80–100	Suotuisa

SYRJINNÄN VASTAISET TOIMET

Sijoitus Maa	MIPEX%	
	III	II
1 CA – Kanada	89	■ (89)
US – Yhdysvallat	89	■ (89)
3 SE – Ruotsi	88	■ (88)
4 UK – Britannia	86	▲ (81)
5 PT – Portugali	84	■ (84)
6 BG – Bulgaria	80	■ (80)
7 BE – Belgia	79	▲ (70)
8 FI – Suomi	78	▲ (77)
9 FR – Ranska	77	▲ (74)
10 HU – Unkari	75	■ (75)
11 RO – Romania	73	■ (73)
12 NL – Alankomaat	68	■ (68)
13 SI – Slovenia	66	■ (66)
14 IE – Irlanti	63	▲ (55)
15 IT – Italia	62	■ (62)
16 CY – Kypros	59	■ (59)
NO – Norja	59	■ (59)
SK – Slovakia	59	▲ (47)
EU:n keskiarvo	59	■
19 LT – Liettua	55	▲ (50)
20 GR – Kreikka	50	■ (50)
21 ES – Espanja	49	■ (49)
22 DE – Saksa	48	■ (48)
LU – Luxemburg	48	▲ (47)
24 DK – Tanska	47	▲ (42)
25 CZ – Tšekki	44	▲ (20)
26 AT – Itävalta	40	■ (40)
27 MT – Malta	36	▲ (27)
PL – Puola	36	▲ (35)
29 EE – Viro	32	▲ (18)
30 CH – Sveitsi	31	■ (31)
31 LV – Latvia	25	■ (25)

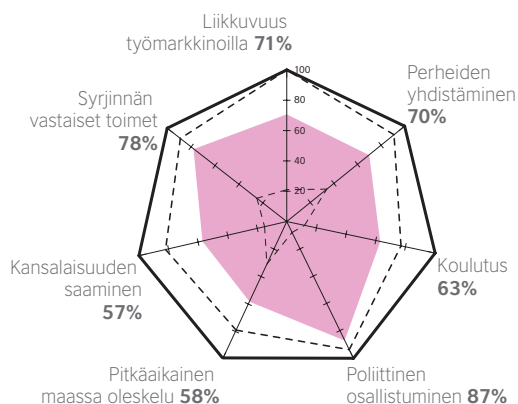

SUOMI

WWW.MIPEX.EU/FINLAND

YLEISKATSAUS PISTEMÄÄRIIN

— 100% MIPEX -asteikolla
 ■ Suomi
 - - Parhaimmat käytänteet 31:ssä maassa
 - - Huonoimmat käytänteet 31:ssä maassa

YLEISKATSAUS

Suomeen muuttaa edelleen enemmän ihmisiä kuin täältä lähtee pois, joskin lukumäärä pieneni v. 2008 ennätystasosta. Yksinsaapuvia alaikäisiä ja turvapaikanhakijoita on viime aikoina hakenut Suomesta turvaa aiempaa enemmän. Työperäinen muutto on vähentynyt, mutta perheiden ja opiskelijoiden jättämissä hakemuskäärissä ei ole muutosta. Maahanmuuttopolitiikka korostaa opiskelijoiden ja työntekijöiden houkuttamista Suomeen ja perusteettomien turvapaikanhakijoiden määrän vähentämistä.

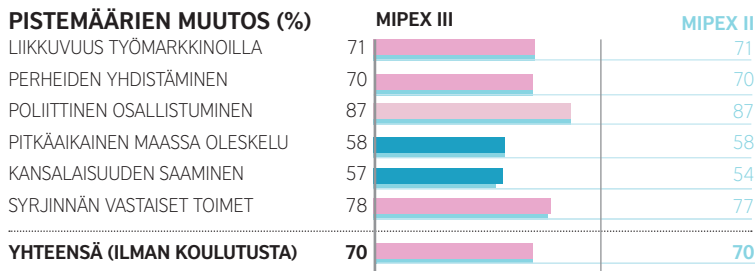
Suomen kotouttamiskäytännöt ovat edelleen jokseenkin hyviä: Suomen kokonaissijoitus on neljäs Ruotsin, Portugalin ja Kanadan jälkeen. Suomen heikoiksikin koetut käytänteet (kansalaisuus, pitkäaikainen maassa oleskelu) ovat parempia kuin mitä maahanmuuttajat kokevat Euroopassa keskimäärin. Siitä huolimatta maahanmuuttajat törmäävät useisiin esteisiin monella keskeisellä sektorilla. Niissä Suomi on useita maita – ei vain Ruotsia – jäljessä: puolison ja perheen oikeus yhdenvertaiseen oleskeluun, pitkäaikaisen oleskelun kelpoisuus, harkinnanvara kansalaisoikeuksien antamisessa, kulttuurienvälinen koulutus ja uudet mahdollisuudet kouluissa.

Monikaan asia ei ole parantunut maahanmuuttajien kannalta kolmen päätöksentekovuoden aikana, ja Suomen suurin MIPEX-parannus, joka koskee kansalaisuuden saamista, lähti itse asiassa liikkeelle oikeusjutusta. Jutusta on kulunut vuosia, mutta poliitikot eivät ole vieläkaan rakentaneet selkeää, ammattimaista ja kannustavaa reittiä kansalaisuuteen. Keskustelu aiheesta saattaa kiihtyä v. 2011 eduskuntavaalien lähestyessä.

INTEGRAATIOPOLITIIKAN AIKAJANA

PISTEMÄÄRIEN MUUTOS (%)

1: Eurostat
2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10: Ibid
11: Urban Audit
12: Eurostat
13, 14, 15, 16: Ibid

KESKEISET TULOKSET

- Suomi on 10 parhaan maan joukossa maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden työasioissa ja heidän tarpeidensa huomioonottamisessa.
- Suomi edistää maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden ja heidän perheidensä osallistumista, mutta yhdenvertaiset oleskeluoikeudet ovat ongelma.
- Koulutukseen pääsyn ja tarpeiden valossa Suomen koulujärjestelmä on yksi parhaista, mutta vain keskitasoa, kun kyseessä ovat uudet mahdollisuudet ja kulttuurienvälinen koulutus.
- Suomen heikkoutena ovat pitkäaikaiseen maassa oleskeluun liittyvät käytänteet. Ne ovat enimmäkseen keskitasoa, mutta erityisesti kelpoisuusehdot ja muut edellytykset ovat tiukkoja.
- Kaikilla asukkailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet poliittiseen osallistumiseen paikallisella ja maakunnallisella tasolla. Tämä on toiseksi paras tulos Norjan jälkeen (NO).
- Kansalaisuuden saaminen on heikkous koko Euroopassa, niin myös Suomessa.
- Vahvoissa syrjinnän vastaisissa laeissa tarvitaan enemmän vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisjärjestöille ja yhdenvertaisuuselimelle.

YHDENMUKAISTETUT KANSAINVÄLISET MAAHAN-
JA MAASTAMUUTTOMÄÄRÄT

Nettomuutto (2009) ¹	+15,000
Kolmansien maiden kansalaisten maahanmuutto (2008) ²	12,338
Suurimmat kolmannet lähtömaat (2008) ³	Venäjä, Somalia, Kiina
Kolmansien maiden kansalaisten määrä (2009) ⁴	90,365
Kolmansien maiden kansalaisten osuus väestöstä (2009) ⁵	1.70%
Ulkomailla syntyneiden osuus väestöstä (2009) ⁶	2.70%
Perheelle annetut luvat (2009) ⁷	6,643
Työluvut (2009) ⁸	2,754
Opiskelun perusteella annetut luvat (2009) ⁹	3,949
Humanitaarisista syistä annetut luvat (2009) ¹⁰	4,237
Kaupungit, joissa suurin kolmansien maiden väestö (2004) ¹¹	Helsinki 3.39%, Turku 3.27%, Tampere 2.04%
Kolmansien maiden kansalaisten työllisyysaste (2009, muutos vuodesta 2006) ¹²	48.40% +3.7%
Valtakunnallinen työllisyysaste (2009, muutos vuodesta 2006) ¹³	68.70% -0.6%
Kolmansien maiden kansalaisten työttömyysaste (2009, muutos vuodesta 2006) ¹⁴	20.60% -4.8%
Kolmansien maiden kansalaisten työllisyysaste (2009, muutos vuodesta 2006) ¹⁵	8.20% +0.5%
Kansallisuus myönnetty (2008, muutos vuodesta 2005) ¹⁶	6,680 +997

0 Elokuu 2008
Kansalaisuuden saaminen
Suomi ratifioi Euroopan neuvoston kansalaisuusyleissopimuksen vuodelta 1997 sekä valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen vuodelta 1968

0 Lokakuu 2008
Perussuomalaisten paikkamäärä kasvaa
Oikeistolainen populistipuolue Perussuomalaiset sai kunnallisvaaleissa enemmän paikkoja kuin koskaan ennen

Syrjinnän vastaiset toimet
7.11.2008/679
– Muutoslainsäädös vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta
+1 Marraskuu 2008

MIPEX
III
2010

SUOMI

WWW.MIPEX.EU/FINLAND

Liikkuvuus työmarkkinoilla

MIPEX III %

Pääsy työmarkkinoille	80
Yleisluonteisen tuen saatavuus	67
Kohdennettu tuki	63
Työntekijöiden oikeudet	75
LIKKUVUUS TYÖMARKKINOILLA	71

(SAMA KUIN MIPEX II)

Suomi edistää jonkin verran maahanmuuttajien työmarkkinaliikkuvuutta, kuten työperäiseen muuttoon kannustavat maatkin. Kaikilla tilapäisillä maahanmuuttajilla ei ole samaa oikeutta kuin suomalaisilla siirtyä työpaikasta ja sektorilta toiseen. Kaikki voivat työskennellä kaikilla talouden sektoreilla, mutta julkisen sektorin kielivaatimukset saattavat sulkea suhteettomasti pois ulkomailla syntyneitä (katso Irlannin poliisivoimien, Gardan, politiikka iirin kielestä). Suomi, johtavat Pohjoismaat, NL ja DE pyrkivät kohentamaan alueella, joka on yleisesti heikko: vierastyöläiset tarvitsevat yleisluonteista ja kohdennettua tukea voidakseen kehittää taitojaan ja pätevyytään paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin. Kaikilla ei ole samaa oikeutta opintotukeen kuin suomalaisilla (tilanne tätä nykyä 9:ssä MIPEX-maassa) eikä heidän ulkomailla suoritetuuta tutkintojaan tunnusteta yhdenvertaisin ohjatuin menettelytavoin (tilanne 5 maassa).

Oleskelun yhdenvertaisuus

Ennen kuin puoliset ja aikuiset perheenjäsenet voivat hakea pitkäaikaista oleskelulupaa Suomessa, heidän oikeudellinen asemansa ei ole yhtä vakaa kuin perheen-kokoajalla. Heillä ei ole oikeutta itsehallinnolliseen asemaan kuin erityisen vaikeissa olosuhteissa. Se, jäävätkö he perheenkokoajan huollettaviksi, riippuu siitä, pitävätkö viranomaiset heidän siteitään Suomeen "kiinteinä". Itävalta (AT) ja Alankomaat (NL) myöntävät itsehallinnollisen luvan kuolemantapauksissa, avioeron tai asumuseron tullessa ja väkivaltatapauksissa. Useat maat (esim. FR, PT, ES, SE, NO,

US) pyrkivät luomaan selvemmän itsehallinnollisen oleskelumahdollisuuden kaikille perheille muutaman maassa asutun vuoden jälkeen.

Perheiden yhdistäminen

MIPEX III %

Kelpoisuus	75
Yhdistämisen edellytykset	83
Oikeudellisen aseman vakaus	63
Oikeudelliseen asemaan liittyvät oikeudet	58
PERHEIDEN YHDISTÄMINEN	70

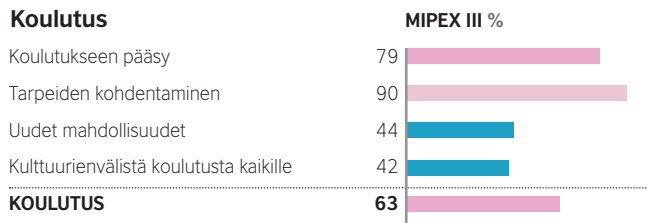
(SAMA KUIN MIPEX II)

Kun perhe yhdistyy, perheenkokoaja voi aloittaa kotoutumisen yhteiskuntaan, mutta perheenjäsenillä itsellään on vain perusoleskeluoikeudet ja perusturva. Kelpoisuustoimenpitein pyritään nopeaan ja kattavaan perheiden yhdistämiseen. Huollettavia aikuisia lapsia ja sukulaisia koskevat rajoitukset ovat samanlaisia 7 muussa MIPEX-maassa, mutta tiukempia kuin 9 maassa. Perheenkokoajalla täytyy olla samanlainen perustoimeentulo kuin useimmilla suomalaisilla, joskin summat saattavat näyttää verraten korkeilta Suomeen tulijoiden silmissä – tai verrattuna useimpiin Euroopan maihin. Perheillä on yhtäläiset oikeudet työskennellä, opiskella ja osallistua tarvelähtöisille, valmentaville kursseille (katso BE, SE). Heidän lupansa voidaan kuitenkin perua monin perustein. Kuten useimmissa maissa, merkittävä heikkous on itsehallinnollinen, perheen yhdistämisestä riippumaton oleskeluoikeus (katso laatikko).

EU:n ulkopuolelta kotoisin olevilla on jokseenkin hyvät mahdollisuudet työntekoon, perheiden yhdistämiseen ja lasten koulutukseen. Kaikki osallistuvat demokraattiseen elämään.

SUOMI

Katso NO, PT, SE.

Kaikki maahanmuuttajalapsen ovat Suomen koulutusjärjestelmän piirissä. Järjestelmä on varsin yhdenvertainen ja se ottaa huomioon lasten erityistarpeet, etenkin verrattuna useimpiin muihin maihin, jotka saivat tästä kysymyksestä huonot pisteet. Kaikilla oppilailla on heidän virallisesta asemastaan riippumatta itsestään selvä oikeus koulutukseen, kuten on myös useimmissa maissa, jotka toimivat hyvin maahanmuuttajien koulutuskysymyksissä (katso ongelmat Norjassa ja Ruotsissa). Maahanmuuttajataustaisilla oppilailla on esikoulusta yliopistoon saakka oikeus kielelliseen ja muuhun lisätukeen, joka auttaa heitä pääsemään koulutuksen eri asteille. Vaikka opettajat ovat oman alansa ammattilaisia, heitä ei ole erikseen koulutettu arvioimaan, mitä oppilaat ovat oppineet ulkomailla (katso FR, LU). He voivat kuitenkin hyödyntää tiettyjä standardeja ja työkaluja sijoittaessaan lasta oikeaan ikäryhmään ja oikealle tasolle.

Lasten osallistumista helpottavat mm. toisen asteen koulutukseen valmistava koulutus ja kielen lisäopetus oppisopimuskoulutusta suorittaville. Samanlaisia välineitä on käytössä yliopistotasolla, jossa opiskelijat saavat myös rahoitusta ja jossa heidän omat olosuhteensa otetaan huomioon. Näihin järjestelyihin kannustetaan myös v. 2009 ilmestyneessä Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategiassa.

Suomi, NO, SE ja CA saavat MIPEX-selvityksen parhaat pisteet tarpeiden kohdentamisesta. Oppilailla, jotka tarvitsevat apua oppiakseen suomen kieltä, on oikeus korkeatasoisiin kielikursseihin. Opettajilla on oltava erityiskoulutus ja he opettavat peruskurssia, joka perustuu perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan (2009). Oppilailla on myös oikeus oppia äidinkieltään (Opetushallitus: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004). Oppilaille ja heidän vanhemmilleen on tehty perehdyttämishjelma, ja vanhempia kannustetaan osallistumaan koulun toimintaan perusopetuksen opetussuunnitelman puitteissa. On kuitenkin todettava, että vaikka koulussa otetaan hyvin huomioon oppiaineisiin liittyvät asiat, koulujärjestelmä ei täysin hyödynnä moninaisuuden tuomia uusia mahdollisuuksia. Kouluissa ei ole järjestelmiä, jotka edistäisivät kaksisuuntaista sopeutumista ja seuraisivat kouluissa ilmenevää segregaatiota. Kouluissa saatetaan oppia asioita kulttuuri-identiteetistä ja kansainvälisyydestä, mutta ei nimenomaan omilla lähiyhteisöissä esiintyvistä maahanmuuttajakulttuureista (esim. BE, SE). Kulttuurienvälinen koulutus pääsee paremmin esille Belgian (BE), Kanadan (CA), Espanjan (ES), Ruotsin (SE) ja Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) kouluelämässä. Suomi voisi laajentaa SPECIMAn kaltaisia ohjelmia, jotta opettajat voisivat paremmin ottaa moninaisuuden huomioon luokahuoneessa (esim. DE, NL, NO, UK).

SUOMI

WWW.MIPEX.EU/FINLAND

Maahanmuuttajien kuuleminen poliittisten menettelytapojen kehittämisessä:

Suomi sai pistemäärän 68 neuvoa-antavien elinten toimintaa kartoittavasta kysymyksestä. Kun on kyse valtionhallinnon järjestämästä kuulemisesta, ETNO kattaa koko maan. ETNO:n piiriin kuuluu myös maahanmuuttajien kansalaisjärjestötoiminta ja julkinen tiedonvälitys. ETNO myös nimittää vaikutusvaltaisia henkilöitä ns. hyvän tahdon lähettiäiksi, jotka pyrkivät tekemään suomalaista yhteiskuntaa moninaisemmaksi ja yhdenvertaisemmaksi. Kaikista 30:sta ETNO:n kansallisen tason jäsenistä yhden varapuheenjohtajan ja vähintään 10 jäsenen täytyy edustaa maahanmuuttajayhteisöjä tai etnisiä vähemmistöjä. Edustajia pyydetään ehdottamaan sekä naisia että miehiä ja priorisoimaan niitä, joilla on

maahanmuuttaja- tai etninen tausta. Hyviä käytäntöjä on myös muualla; katso BE (Flanderi), DE (alueellinen/ paikallinen), DK, NO.

Poliittinen osallistuminen

MIPEX III %

Vaali oikeudet	100	
Poliittiset vapaudet	100	
Neuvoa-antavat elimet	68	
Toimeenpanopolitiikat	80	
POLIITTINEN OSALLISTUMINEN	87	

(SAMA KUIN MIPEX II)

Suomi on Norjan (NO) jälkeen toisena poliittisen osallistumisen kysymyksissä. Suomalainen demokratiakäsitys kannustaa kaikkia asukkaita osallistumaan päätöksiin, jotka koskevat heidän päivittäistä elämäänsä. Maahanmuuttajat voivat äänestää ja olla ehdokkaina paikallisissa ja aluevaaleissa (katso myös DK, IE, NL, NO, SE). Kaikilla asukkailla on samat poliittiset vapaudet: he voivat liittyä poliittiseen puolueeseen, perustaa omia yhdistyksiään ja luoda uusia medioita. Viranomaiset tukevat maahanmuuttajien kansalaisyhteiskunnallista toimintaa sekä kuulevat maahanmuuttajien kanssa työskenteleviä tahoja. Nämä pyrkimykset lähestyä maahanmuuttajia edesauttavat positiivisen vuoropuhelun syntyä jossain määrin. Maahanmuuttajia kuullaan paikallistasolla ja alueellisesti kansalaisjärjestöjen edustajien kautta, jotka on varta vasten valittu Etnisten suhteiden neuvottelukuntaan (ETNO, katso laatikko).

Pitkäaikainen maassa oleskelu

MIPEX III %

Kelpoisuus	25	
Oikeudellisen aseman edellytykset	50	
Oikeudellisen aseman vakaus	71	
Oikeudelliseen asemaan liittyvät oikeudet	88	
PITKÄAIKAINEN MAASSA OLESKELU	58	

(SAMA KUIN MIPEX II)

Maahanmuuttajat tarvitsevat vakaan oikeudellisen aseman ja vakaat oikeudet osallistua kseen täysipainoisesti yhteiskunnan elämään. Heidän on kuitenkin vaikea saavuttaa pitkäaikaiseen maassa oleskeluun oikeuttavaa asemaa. Määräaikaiset työntekijät eivät voi hakea pysyvää oleskelulupaa. Entiset kansainväliset opiskelijat eivät voi laskea mukaan aikaa, jonka he ovat viettäneet Suomessa opiskelujoina, vaikka Euroopassa suunta on toinen (AT, BE, PT, ES). Olosuhteista riippuen ehdot voivat olla tiukempia (tulot, oleskeluaika, kustannukset). Luvat voi uusua automaattisesti, mutta ne voi menettää monin perustein. Näitä ovat mm. petos, turvallisuusuhat ja vakavat rikokset. Jopa Suomessa syntyneet tai 20 vuotta maassa asuneet henkilöt voidaan karkottaa. Henkilökohtaiset olosuhteet otetaan kuitenkin huomioon ja niillä on hyvät lailliset takuut. Pitkäaikaisilla asukkailla on yhdenvertaiset oikeudet useimmilla yhteiskuntalohkoilla, vaikkakin EU:n ulkopuolisissa maissa suoritettujen tutkintojen tunnustaminen on edelleen ongelma.

Vahvat syrjintäkiellot, mutta uhrit voivat nostaa vain henkilökohtaisia kanteita. Yhdenvertaisuuselimen toimivalta saattaa olla suppea.

SUOMI

Katso US, CA, FR, SE.

Yhteensä kuusi vuotta

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan maahanmuuttajat voivat hakea kansalaisuutta lyhyemmän oleskeluajan jälkeen. 6 vuotta lasketaan siitä, kun maahanmuuttaja saa ensimmäisen oleskelulupansa, ei siitä, kun hän saa pysyvän oleskeluluvan. Vaikka Korkein hallinto-oikeus ei nimenomaisesti puhunut kotouttamisesta, alioikeus viittasi hakijoiden "vahvoin siteisiin" Suomessa, kun se kumosi alkuperäisen kansalaisuushakemuksen hylkäyksen. Uudesta kansalaisuuslaista tehty esitys lyhentäisi ajanjakson 5

vuoteen. 5–6 vuotta on vakio – jopa hieman pidempi – verrattuna vanhoihin maahanmuuttajamaihin. Katso BE, CA, FR, IE, NL, PT, SE, US.

Kansalaisuuden saaminen

	MIPEX III %	MIPEX II %
Kelpoisuus	65	55
Oikeudellisen aseman edellytykset	48	
Oikeudellisen aseman vakaus	64	
Kaksoiskansalaisuus	50	
KANSALAISUUDEN SAAMINEN	57	54

Kansalaisuutta hakevilta maahanmuuttajilta puuttuu selvä, ammattimaisesti laadittu ja kannustava tie kansalaisuuteen. Oikeusistuimissa selvennettiin v. 2007 epäselviä oleskeluvaatimuksia. Vaadittu aika on tätä nykyä yhteensä kuusi vuotta (katso laatikko). Menettely on hakijoille pitkä ja kallias (noin 400€), ja siinä on ehtoja, jotka itse asiassa estävät kotoutumista jossain määrin. Kansalaisoikeuksien saamista ei ole sidottu tulotasoon 13 maassa. Kansalaisuus pikemminkin auttaa maahanmuuttajia kotoutumaan myös taloudellisessa mielessä (katso OECD SOPEMI 2010). Nykyiset kielitaitovaatimukset eivät myöskään edistä integraatiota. Vain kuusi maata on asettanut kielitaitovaatimukset yhtä tiukasti kuin Suomi. Tiukat vaatimukset eivät rohkaise hakijoita edes silloin kun he saavat korkeatasoista tukea. Toisin kuin Suomi, 10 maata myöntää jossain määrin oikeuksia niille hakijoille, jotka täyttävät sovitut lailliset ehdot. Muuten Suomen toimenpiteet edustavat keskivertoa vanhojen ja kansalaisuuslainsäädäntöään uudistaneiden maiden keskuudessa: niissä on käytössä kaksoiskansalaisuus, jos soli ja ne suojaavat kansalaisiaan kansalaisuuden menetykseltä.

Yhdenvertaisuuselimen hiominen ja parantaminen

Vuodelta 2008 peräisin oleva muutossäädös vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta selvensi Suomen asemaa suhteessa EU:n direktiiviin rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattomasta yhdenvertaisesta kohtelusta. Muutossäädös vahvisti vähemmistövaltuutetun roolin itsenäisten selvitysten tekijänä (selvityksiä kansallisesta tai etnisestä alkuperästä) ja sen omien tavoitteiden ja menetelmien itsenäisenä päättäjänä. Koska tällaiset

selvitykset ovat usein kuitenkin yleisluonteisia, vähemmistövaltuutettu tarvitsee ehkä vahvemman tutkimustoimivallan, jotta sen valvontatyö olisi tehokkaampaa. Lisäksi sen taloudelliset voimavarat ovat epävarmat.

Syrjinnän vastaiset toimet

	MIPEX III %	MIPEX II %
Määritelmät ja käsitteet	79	
Soveltamismalat	100	
Toimeenpanomekanismit	67	
Yhdenvertaisuuspolitiikat	67	61
SYRJINNÄN VASTAISET TOIMET	78	77

Kaikki asukkaat hyötyvät kattavista syrjinnän vastaisista laeista kaikilla elämän alueilla. Nämä lait kieltävät syrjinnän kansalaisuuden, uskonnon, rodun ja etnisen alkuperän perusteella, kuten muissakin johtavissa maissa. Uhrit voivat saada oikeusapua asiansa ajamiseen oikeusteitse, hallintoteitse ja vaihtoehtoisin tavoin. Heillä ei ole aina todistustaakkaa. He eivät kuitenkaan voi saada apua kansalaisjärjestöiltä (toisin kuin 12 maassa) ja heidän täytyy nostaa juttu itse, sillä ryhmäkanteet tai *actio popularis* eivät ole mahdollisia (toisin kuin 24 maassa). Uhrit saavat jonkin verran riippumatonta apua vähemmistövaltuutetulta ja syrjintälautakunnasta (katso laatikko), mutta vähemmistövaltuutetun päätökset eivät ole sitovia. Hallitus on velvollinen edistämään yhdenvertaisuutta enemmän kuin useimmissa maissa.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ MITTAREISTA

1. LIIKKUVUUS TYÖMARKKINOILLA

1.1 Pääsy työmarkkinoille

1. Välitön mahdollisuus ansiotyöhön; 2. Mahdollisuus työllistyä yksityisellä sektorilla; 3. Mahdollisuus työllistyä julkisella sektorilla; 4. Välitön mahdollisuus ryhtyä yrittäjäksi; 5. Mahdollisuus ryhtyä yrittäjäksi

1.2 Yleisluonteisen tuen saatavuus

6. Julkiset työllisyyspalvelut; 7. Koulutus ja ammattikoulutus; 8. Tutkintojen tunnustaminen

1.3 Kohdistettu tuki

9. Valtio edistää tutkintojen tunnustamista; 10. Toimenpiteitä kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseksi; 11. Toimenpiteitä maahanmuuttajanuorten ja -naisten kotouttamiseksi; 12. Tuki julkisten työllisyyspalveluiden saatavuuteen

1.4 Työntekijöiden oikeudet

13. Liittyminen ammattiyhdistykseen; 14. Sosiaaliturvan saaminen; 15. Työskentelyolot; 16. Tiedotuspolitiikka

2. YHDISTÄMINEN

2.1 Kelpoisuus

17. Aika ja huomioon otetut asiakirjat; 18. Puolisot/ parisuhdekumppanit ja ikärajat; 19. Alaikäiset lapset; 20. Huollettavat sukulaiset; 21. Aikuiset huollettavat lapset

2.2 Yhdistämisen edellytykset

22. Kotouttamisehdot ennen kolmannesta maasta lähtöä; 23. Kotouttamisehdot maahan saavuttaessa; 24. Asuminen; 25. Taloudelliset voimavarat; 26. Enimmäiskesto; 27. Kustannukset

2.3 Oikeudellisen aseman vakaus

28. Voimassaolon kesto; 29. Hylkäämisen, peruutuksen, epäämisen perusteet; 30. Henkilökohtaiset olosuhteet otetaan huomioon; 31. Lain suomat suoja-toimet

2.4 Oikeudelliseen asemaan liittyvät oikeudet

32. Itsehallinnollinen, perheen yhdistämisestä riippumaton oleskelulupa puolisolle/parisuhdekumppanille ja lapsille; 33. Kun perheen kokoaja kuolee, tai eroaa tai on väkivaltainen tai kun perheessä on kuolemantapaus; 34. Muille perheenjäsenille; 35. Pääsy koulutukseen; 36. Ansiotyö ja yrittäjyys; 37. Sosiaaliturva

3. KOULUTUS

3.1 Koulutukseen pääsy

38. Pääsy esikouluun; 39. Pakollinen koulutus laillisena oikeutena; 40. Aikaisemmin opitun arvioiminen; 41. Tuki toisen asteen koulutukseen pääsemiseksi; 42. Pääsy ammattikoulutukseen; 43. Pääsy korkeakoulutukseen; 44. Neuvonta ja ohjaus

3.2 Tarpeiden kohdentaminen

45. Perehdytysohjelmat; 46. Tuki opetuskielessä/kielissä; 47. Oppilaan seuranta; 48. Maahanmuuttajaoppilaiden koulutustilanne; 49. Opettajankoulutus

3.3 UUDET MAHDOLLISUUDET

50. Mahdollisuus oppia maahanmuuttajien kieltä; 51. Maahanmuuttajien kulttuuria; 52. Kotouttamisen edistäminen ja segregaaion seuranta; 53. Toimet vanhempien ja yhteisöjen tukemiseksi

3.4 Kulttuurienvälistä koulutusta kaikille

54. Osallistava kasvatusta, inklusio, opetussuunnitelmassa; 55. Valtio tukee hankkeita tiedon välittämiseksi; 56. Opetussuunnitelmia muokataan heijastamaan moninaisuutta; 57. Jokapäiväisen elämän mukauttaminen; 58. Tuodaan maahanmuuttajia henkilökuntaan; 59. Opettajankoulutus

4. POLIITTINEN OSALLISTUMINEN

4.1 Vaalioikeudet

60. Oikeus äänestää kansallisissa vaaleissa; 61. Aluevaaleissa; 62. Paikallisvaaleissa; 63. Oikeus olla ehdokkaana paikallisvaaleissa

4.2 Poliittiset vapaudet

64. Yhdistymisvapaus; 65. Vapaus kuulua puolueeseen; 66. Vapaus luoda omia medioita

4.3 Neuvoa-antavat tahot

67. Kuuleminen valtakunnallisella tasolla; 68. Alueellisella tasolla; 69. Pääkaupunkitasolla; 70. Muun paikkakunnan tasolla

4.4 Toimeenpanopolitiikat

71. Tiedotuspolitiikka; 72. Julkinen rahoitus/ tuki valtakunnallisille maahanmuuttajatahoille; 73. Alueellisille maahanmuuttajatahoille; 74. Paikallistasolla pääkaupungissa; 75. Paikallistasolla muulla paikkakunnalla

5. PITKÄAIKAINEN MAASSA OLESKELU**5.1 Kelpoisuus**

76. Vaadittu oleskeluaika ja huomioon otetut asiakirjat; 77. Oppilaana/opiskelijana vietetyn ajan huomioon ottaminen; 78. Onko oleskelun oltava keskeytymätöntä?

5.2 Oikeudellisen aseman edellytykset

79. Kieli- ja kotouttamisehdot; 80. Taloudelliset voimavarat; 81. Käsittelyaika; 82. Kustannukset

5.3 Oikeudellisen aseman vakaus

83. Voimassaolon kesto; 84. Lupa uusittavissa; 85. Poissaolajaksot; 86. Hylkäämis-, perumis- tai epäämisperusteet; 87. Henkilökohtaiset olosuhteet otetaan huomioon ennen karkottamista; 88. Karkottaminen estetään; 89. Lain suomat suojatoimet

5.4 Oikeudelliseen asemaan liittyvät oikeudet

90. Oleskelu eläköitymisen jälkeen; 91. Työnteko ja sen ehdot; 92. Sosiaaliturva; 93. Tutkintojen tunnustaminen

6. KANSALAISUUDEN SAAMINEN**6.1 Kelpoisuus**

94. Ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajilta vaadittava oleskeluaika; 95. Poissaolajaksot; 96. Kansalaisten puoliset/parisuhdekumppanit; 97. Kansalaisuus syntymän perusteella toiselle sukupolvelle; 98. Kolmannelle sukupolvelle

6.2 Oikeudellisen aseman edellytykset

99. Kieli; 100. Kansalaisuus/kotouttaminen; 101. Taloudelliset voimavarat; 102. Rikosrekisteri; 103. Hyvä maine; 104. Menettelyn enimmäiskesto; 105. Kustannukset

6.3 Oikeudellisen aseman vakaus

106. Epäämisen lisäperusteet; 107. Harkinnanvara epäämistapauksissa; 108. Henkilökohtaiset olosuhteet otetaan huomioon ennen epäämistä; 109. Lakiin kirjatut suojatoimet; 110. Perumisen perusteet; 111. Perumisen aikarajat; 112. Valtiottomuus

6.4 Kaksoiskansalaisuus

113. Kaksoiskansalaisuus ensimmäiselle sukupolvelle; 114. Toiselle/kolmannelle sukupolvelle

7. SYRJINNÄN VASTAISET TOIMET**7.1 Määritelmät ja käsitteet**

115. Määritelmä kattaa suoran ja epäsuoran syrjinnän, häirinnän, ohjeen tai käskyn syrjiä; 116. Läheissyrynnän ja syrjinnän oletettujen ominaisuuksien perusteella; 117. Määritelmää sovelletaan luonnollisiin ja oikeushenkilöihin; 118. Sovelletaan julkisella sektorilla; 119. Kiellot kirjattu lakiin; 120. Kun yhdistysvapaus estää yhdenvertaisuutta, sitä on rajoitettu; 121. Moninkertainen syrjintä

7.2 Soveltamisalat

122. Syrjinnänvastainen laki kattaa syrjinnän työelämässä ja ammattikoulutuksessa rodun ja etnisen alkuperän, uskonnon ja mielipiteen sekä kansalaisuuden perusteella; 123. Kattaa koulutuksen; 124. Sosiaalisen suojelun, myös sosiaaliturvan; 125. Yhteiskunnalliset edut; 126. Julkisten hyödykkeiden ja palveluiden tarjonnan ja mahdollisuuden päästä niistä osalliseksi, esim. asuminen; 127. Esim. terveys

7.3 Toimeenpanomekanismit

128. Menettelytavat olemassa; 129. Vaihtoehtoisia tapoja ratkaista kiista; 130. Perusteet; 131. Kesto; 132. Todistustaakka; 133. Syrjintätestit ja tilastotieto; 134. Vastatoimet; 135. Valtion tuki; 136. Oikeushenkilöiden rooli; 137. Oikeustoimien kirjo; 138. Seuraamukset; 139. Syrjivät vaikuttimet

7.4 Yhdenvertaisuuspolitiikat

140. Yhdenvertaisuusasioille perustettu oma viranomaistaho; 141. Joka auttaa uhreja; 142. Joka toimii ikään kuin oikeudellisenä elimenä; 143. Jolla on laillinen asema; 144. Joka voi käynnistää oikeusjutun, johtaa tutkimuksia, panna täytäntöön oikeuden päätöksen; 145. Valtio jakaa tietoa ja edistää vuoropuhelua; 146. Mekanismeja, jotka turvaavat kansallisella tasolla valtion asianomaisten viranomaistahojen päätösten noudattamisen; 147. Julkiset elimet edistävät yhdenvertaisuutta toiminnassaan ja sopimuksissaan; 148. Positiivinen erityiskohtelu

HUOM! Tämä lista on lyhennetty version listasta joka löytyy osoitteesta www.mipex.eu.

TOIMITUSKUMPPANIT

TUTKIMUSKUMPPANIT

University of
Szeged –
Faculty of Law

Universität
Konstanz

KANSALLISET YHTEISTYÖKUMPPANIT

HEINRICH BÖLL STIFTUNG

LITHUANIAN
SOCIAL
RESEARCH
CENTRE

‘MIPEX kuvaa tehokkaasti integraatiopolitiikkaa eri puolilla Eurooppaa ja Pohjois-Amerikassa ja osoittaa sen vahvuudet ja heikkoudet. Se on monipuolinen väline, jonka avulla Euroopan parlamentin jäsenet voivat vertailla harjoitettua politiikkaa ja arvioida sitä, miten luodaan suotuisat olosuhteet maahanmuuttajien osallistumiselle moninaisessa kotouttamisasioissa kiitettävämmin niillä alueilla, joissa on voimassa oleva heikkoudet vahvuuksiksi.’

JUAN FERNANDO LÓPEZ AGUILAR, EUROOPAN PARLAMENTIN KANSALAISVAPAUKSIEN SEKÄ OIKEUS- JA SISÄASIOIDEN VALIOKUNNAN PUHEENJOHTAJA

‘MIPEX on jo useiden vuosien ajan ollut arvokas työkalu Euroopan Unionin kotouttamispolitiikkojen kartoittamiseen ja arvioimiseen. Tuen mielelläni tätä hanketta, varsinkin kun selvityksen kolmas laitos kattaa kaikki EU-jäsenvaltiot ja tarkastelee entistä useampia integraatioon liittyviä käytänteitä. MIPEXin pohjalta on hyvä analysoida eri trendejä Euroopassa. Kannattaa myös huomata, että monet EU-jäsenvaltiot toimivat maahanmuuttajien kotouttamisasioissa kiitettävämmin niillä alueilla, joissa on voimassa oleva EU-lainsäädäntö. Näitä ovat mm. perheiden yhdistäminen, pitkäaikainen oleskelu maassa ja syrjinnän vastaiset toimet.’

CECILIA MALMSTRÖM, EUROOPAN UNIONIN SISÄASIOISTA VASTAAVA KOMISSAARI

‘MIPEX-selvitys auttaa ihmisoikeustoimijoita nostamaan esille sangen tarkkoja kysymyksiä siitä, ovatko hallitukset toteuttaneet – ja millä tavoin – kansainvälisiä perusoikeuksien periaatteita kansallisessa integraatiopolitiikassa ja lainsäädännössä. MIPEX tuo nämä normit käytännön tasolle ja selvittää, miten oikeuskäsitteet pätevät, kun on kyse maahanmuuttajien pääsystä työelämään ja koulutukseen, heidän oleskelunsa ja perhe-elämänsä turvaamisesta, kansalaisuuden ja kansalaistoiminnan edistämisestä ja suojelemisesta syrjintää vastaan.’

ILZE BRANDS KEHRIS, EUROOPAN UNIONIN PERUSOIKEUKSIEN VIRASTON (FRA) HALLINTONEUVOSTON PUHEENJOHTAJA

‘MIPEX on kansainvälisen tutkija- ja asiantuntijaryhmän vaikuttava voimannäyte integraatiopolitiikan kartoittamiseksi yhä useammasta maasta. Tulokset kannustavat yhä uudelleen kansainväliseen vertailevaan tutkimukseen ja ne tarjoavat itsessään kattavan todistuspuhjan, jonka päälle voi luoda asiantuntevia käytänteitä. Metropolis-hankkeeseen liittyville politiikan ja tutkimuksen tahoille MIPEX-selvitys on hyvä lähtökohta analyysien ja päätösten tekoon.’

HOWARD DUNCAN, METROPOLIS-PROJEKTIN JOHTAJA

‘Maahanmuuttajia koskevaa integraatiopolitiikkaa tarkasteleva MIPEX-selvitys on tehnyt minuun suuren vaikutuksen. Sen pitkäjänteinen suhtautuminen kotouttamiskysymyksiin on erittäin kannatettavaa. Nähdäkseni meidän on seurattava kotouttamisasioita yhtä tarkasti kuin seuraamme terveyteen, koulutukseen tai työttömyyteen liittyviä kysymyksiä. Meidän täytyy myös ohjata keskustelua lukuihin ja tosiasioihin, pois siitä ideologisesta ja retorisesta puheesta, joka on nykyään vallalla näissä asioissa. British Council ja Migration Policy Group ovat ottaneet hoitaakseen erinomaisen tehtävän luodessaan MIPEXin. Olen tämän hankkeen vankkumaton kannattaja ja toivon sille kaikkea hyvää.’

AMIN MAALOUF, KIRJAILIJA

WWW.MIPEX.EU

MIPEX III – selvitys on tehty osana hanketta “Outcomes for Policy Change”. Hanke on saanut rahoitusta European Fund for the Integration of Third-Country Nationals -rahastosta, jolla tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotouttamista.